TIETÄJÄ

TEOSOFINEN AIKAKAUSKIRJA

4:s v. Helsingissä, Maaliskuun 15 p:nä 1908 N:o 3.

ANNIE BESANT,
Teosofisen Seuran Presidentti.

NYKYAIKAINEN TIETÄJÄ.

Minkätähden Annie Besantin maailmankuulu nimi on rakas kaikille teosofeille? Sentähdenkö vain, että hän kahdeksantoista vuotta on uupumatta, horjumatta tehnyt työtä teosofisen maailmankatsomuksen ja teosofisten ihanteitten puolesta? Sentähdenkö vain hän ponnistustensa palkaksi ja kaikkien teosofien kiitollisuuden osotteeksi valittiin Teosofisen Seuran presidentiksi?

Moni muukin on tehnyt väsymätöntä työtä teosofian hyväksi, moni palkatonta työtä, näkymätöntä, kiittämätöntä. Ei sentähden ainoastaan Annie Besantia rakasteta, vaan Annie Besant on rakas, ylen rakas, sentähden että hän on — enemmän vielä kuin uuttera työntekijä, enemmän kuin ihanteen puolesta taistelija.

Mitä hän on? Hän on tietäjä.

Hän on tietäjä, joka sielussaan on noussut kolminaismaailman yläpuolelle, voittanut sen vaarat, sen vastukset ja sen viettelykset, tietäjä, joka on kotonaan sekä fyysillisessä maailmassa että tuonelassa ja taivaissa. Kolminaismaailma käsittää kolme osastoa eli tasoa: fyysillisen, tämän näkyväisen maailmamme, jossa kaikki ihmiset ovat ainakin johonkin määrin itsetietoisia, astralisen, jossa kaikki ihmiset (ja eläimet) ovat ainakin johonkin määrin tietoisia fyysillisen ruumiin nukkuessa ja jossa he täysin tietoisesti viettävät ensimäisen osan kuolemanjälkeisestä elämästään, ja mentalisen, josta harvalla ihmisellä on tietoisia kokemuksia ruumiissaan eläessään, mutta jossa kaikki ihmiset viettävät tietoisesti suurimman osan kuolemanjälkeisestä elämästään. Tietäjä on kaikissa näissä maailmoissa hereillä jo fyysillisesti eläessään, hänelle koko aineellinen kolminaistaso on kuin yksi maailma. Hän on voittanut kuoleman, „astunut alas helvettiin“ ja „noussut ylös“, ja elämä on hänelle tosiaan aineesen laskeutumista.

Onko hän siis kaikkitietäväinen? Kaukana siitä. Hänen tietonsa jumalan salaisuuksista on vasta alkanut. Luonto on hänelle kuin avattu kirja. Hän näkee niitä järkiolentoja, jotka näkymättömyydessä vaikuttavat ja joiden vaikutuksia me nimitämme luonnon lakisiteiseksi elämäksi. Hän näkee ihmisen kehityksen syntymästä syntymään, hänen kulkunsa kuolemasta kuolemaan. Hän muistaa oman sielunsa pitkän historian ja voi lukea sen lehdilta viisautta ja oppia. Mutta hän ei ole kaikkitietäväinen. Kaikkitietäväinen on ainoastaan

maailmamme Herra ja se Mestari, joka niin täydellisesti on Isään yhtynyt, että kaikki salaisuudet ovat hänelle paljastuneet. Mutta tietäjä on jo se, joka vapauduttuaan kolminaismaailman kahleista, on ottanut ensimäisen adeptivihkimyksen ja siten tullut Valkoisen Veljeskunnan jäseneksi.

Semmoinen tietäjä oli H. P. Blavatsky, ja onnellinen Teosofinen Seura, jonka johtajana on samanlainen tietäjä nytkin.

DHAMMAPADA.

BUDDHANOPIN TIE.

II.

Vakavuus.

21. Vakavuus on kuolemattomuuden (Nirvaanan) tie, ajattelemattomuus kuoleman tie. Ne jotka ovat pyrkimyksessään totisia, eivät kuole, ne jotka ovat ajattelemattomia, ovat jo kuin kuolleet.

22. Käsitettyään tämän selvästi ne, jotka ovat vakavuudessa edistyneet, saavat ilonsa vakavuudesta ja riemuitsevat Aarioiden (valittujen) tiedosta.

23. Nämä viisaat, mietiskelevät, lujat, aina sangen voimalliset, pääsevät Nirvaanaan, suurimpaan autuuteen.

24. Jos vakava ihminen on noussut ja päässyt uneliaisuudesta, jos hänen tekonsa ovat puhtaat ja toimintansa harkittu, jos hän hillitsee itseään ja elää lakia noudattaen — silloin hänen kunniansa kasvaa.

25. Nousemalla, vakavana ja hillittynä, viisas tehköön itselleen saaren, jota ei mikään tulva voi peittää. [1])

26. Hullut seuraavat turhuutta, pahan viisauden lapset. Viisas pitää vakavuutta parhaimpana jalokivenään.

27. Älä seuraa turhuutta äläkä rakkauden ja himon nautintoja! Joka on vakava ja miettiväinen, saa suuren ilon.

28. Kun oppinut karkottaa turhuuden vakavuudella, niin hän, tuo viisas, kiipee askel askeleelta viisauden kukkuloille ja katsoo alaspäin tyhmiä; vapaana surusta hän katsoo surevaa joukkoa niinkuin vuorella seisova katselee tasangolla kulkevia.

---

[1]) Vrt. Matt. 7: 24, 25.

29. Vakavana ajattelemattomien keskuudessa, valvovana nukkuvien keskuudessa viisas etenee kuin kilpahevonen jättäen taakseen työjuhdan.

30. Vakavuudella nousi Maghavan (Indra) jumalien herrauteen. Vakavuutta kiitetään, ajattelemattomuutta aina moititaan.

31. Bhikshu (munkki), joka vakavuudesta iloitsee, joka pelolla katselee ajattelemattomuutta, liikkuu kuin tuli polttaen kaikki kahleensa, pienet ja suuret.

32. Bhikshu (munkki), joka harkitsemisesta iloitsee, joka pelolla katsoo ajattelemattomuutta, ei voi langeta (täydellisestä tilastaan) — hän on lähellä Nirvaanaa.

III.

Ajatus.

33. Niinkuin jousimies tekee nuolensa suoriksi, niin viisas oikaisee suoriksi häilyvät epävakaiset ajatuksensa, jotka ovat vaikeat ohjata, vaikeat hillitä.

34. Niinkuin kala oikeasta olostaan otettuna kuivalle maalle, niin ajatuksemme yhtenään ponnistelee päästäkseen Maaran (kiusaajan) vallasta.

35. Hyvä on kesyttää mieltään, joka on aina epävakainen ja työläästi pidätettävissä, halujensa jälkeen syöksyvä; kesytetty mieli tuottaa onnea.

36. Viisas pitäköön ajatuksistaan vaarin, sillä niitä on vaikea käsittää, ne ovat hyvin ovelat ja rientävät minne mielivät: hyvin ohjatut ajatukset tuottavat onnea.

37. Ne jotka pitävät ohjissa mielensä, joka kauas matkustelee, yksinään liikuskelee, on ruumista vailla ja kätkeytyy (sydämen) kammioon, — ne vapautuvat Maaran (kiusaajan) kahleista.

38. Jos ihmisen usko on horjuva, jollei hän tunne oikeata lakia, jos hänen mielenrauhansa on häiritty, ei hänen tietonsa ole koskaan täydellinen.

39. Jos ihmisen ajatukset eivät ole hajanaisia, jos hänen mielensä ei ole hämmennyksessä, jos hän on lakannut ajattelemasta hyvää tai pahaa, silloin ei hänellä ole vaaraa, kunhan hän on varuillaan itsestään.

40. Tietäen, että tämä ruumis on (heikko) kuin saviastia, ja tehden ajatuksensa vahvaksi kuin linna, pitää ihmisen taistella Maaraa (kiusaajaa) vastaan tiedon aseella, ottaa siitä vaarin vielä voitettuaankin eikä koskaan antautua lepoon.

41. Ennen pitkää, oi! tämä ruumis on maassa makaava, halveksittuna, tajuttomana, kuin hyödytön pölkky.

42. Mitä vihamies tehneekin vihamiehelleen tai vihollinen viholliselle, niin vielä suurempaa turmiota tekee hänelle väärään menevä mielensä.

43. Ei äiti eikä isä tai muu sukulaisista tee niin paljon (hyvää); suurempia palveluksia tekee meille hyvään ohjattu mieli.

IV.

Kukkia.

44. Kuka pääsee voitolle tästä maasta, ja Jaman (vainajien herran) maailmasta ja jumalien maailmasta? Kuka löytää selvästi viitotetun hyveen tien, niinkuin taitava mies löytää (oikean) kukan?

45. Opetuslapsi on pääsevä voitolle maasta ja Jaman maailmasta ja jumalien maailmasta. Opetuslapsi on löytävä hyveen selvästi viitotetun tien, niinkuin taitava mies (oikean) kukan.

46. Joka tietää, että tämä ruumis on kuin vaahto, ja on oppinut, että se on yhtä epäoleellinen kuin peili, hän taittaa Maaran kukkaisnuolet eikä ensinkään näe kuolon kuningasta.

47. Kuolema vie saaliikseen ihmisen, joka kokoilee kukkia, jonka mieli on hajallaan, niinkuin tulvavesi huuhtoo pois nukkuvan kylän.

48. Kuolema kukistaa ihmisen, joka kokoilee kukkia ja on hajamielinen, ennenkuin hän on saanut nautinnoistaan tarpeeksi.

49. Niinkuin mehiläinen kokoo mettä ja lentää pois vahingoittamatta kukkaa tai sen tuoksua tai väriä, niin asukoon viisas kylässään.

50. Ei muiden paheita, ei heidän syntejään tai laiminlyöntejään vaan omia pahoja tekojaan ja huolimattomuuksiaan pitää viisaan ottaa huomioonsa.

51. Kuin kaunis kukka, värillinen mutta tuoksuton, niin ovat hienoja mutta hedelmättömiä hänen sanansa, joka ei toimi sanainsa mukaan.

52. Mutta kuin kaunis kukka, rikasvärinen ja tuoksuva, ovat hienoja ja hedelmällisiä sen sanat, joka toimii niiden mukaan.

53. Niinkuin monenlaisia seppeleitä voidaan tehdä kukkaiskasasta, niin voi kuolevainen toimittaa monta hyvää asiaa kerran tultuaan tähän maailmaan.

54. Tuulta vastaan ei kulje kukkien tuoksu eikä sandaalipuun eikä Tagaran ja Mallikan kukkien; mutta hyvien ihmisten tuoksu kulkee vasten tuultakin; hyvä ihminen tunkee läpi kaiken.

55. Sandaalipuu tai Tagara, lootuskukka tai Vassikii — yli kaikkien näiden hyvien tuoksujen on hyveen voittamaton tuoksu.

56. Halpa on Tagarasta tai sandaalipuusta tuleva tuoksu; — hyveen omistajien tuoksu nousee aina jumalien korkeuteen.

57. Niihin ihmisiin, joilla on nämä hyveet, jotka elävät ajattelemattomuudesta vapautuneina oikean tiedon kautta, niihin ei Maara, kiusaaja, koskaan pääse käsiksi.

58, 59. Niinkuin valtatielle heitetyllä rikkakasalla kasvaa sulotuoksuinen ihana lilja, niin ihmisten kesken, jotka ovat pelkkiä rikkoja, loistaa totisesti valistuneen Buddhan opetuslapsi, kohoten tiedossaan sokeitten maallisten yli.

MIKSI MINUSTA TULI TEOSOFI?

II.

Varhaisesta lapsuudestani asti koetin mielessäni kuvitella kuolemanjälkeistä elämää. Äitini paljas ylimalkainen puhe taivaan ilosta ei minua ollenkaan tyydyttänyt. Minusta tuntui sellainen tanssiminen ja harpunsoittaminen kovin pikkumaiselta. Olisin mielelläni sanonut, jos olisin uskaltanut, etten ainakaan minä saisi ikuisuutta kulumaan tuollaisessa hälinässä. Olisin kuolemanjälkeiseltä elämältä tahtonut odottaa jotakin suurempaa tietoa. Vähitellen olikin minussa syntynyt se vakaumus, että n. s. maallinen tieto ei häviä ruumiin kuolemassa.

Muistan hyvin, kun eräänä sunnuntaina olin kotipitäjäni kirkossa, jossa silloin saarnasi rovasti A. Creutlein. Puhuessaan opin ja tiedon merkityksestä, sanoi hän jotakuinkin tähän tapaan:

„Oppi ja tieto ovat hyviä tässä elämässä, sillä niillä voimme palvella kanssaihmisiämme. Mutta eivät ne kuolemassa auta. Ne jäävät hautaan".

Minun sisässäni syntyi kauhea taistelu. Olisin tahtonut mielelläni koko kirkkoväelle huutaa, etten uskonut kuolemaa sellaiseksi hävittäjäksi. Kotia päästyäni menin läheiseen metsään mietiskelemään ja oma itsenäinen vakaumukseni vaan lujeni siellä. Minulla oli salaa toisellainen käsitys kuoleman merkityksestä kuin toisilla tiesin olevan.

Olin silloin muistaakseni käynyt pari luokkaa lyseota. Kun lyseossa luin kirkkohistoriaa ja siinä puhuttiin apostolisesta seurakunnasta, tuntui minusta siltä kuin olisi korvaamaton vahinko, ettei semmoista seurakuntaa enää ollut olemassa. Olisin tahtonut elää siihen aikaan ja siinä maassa, jossa tämä seurakunta syntyi. Hämmästykseni olikin suuri, kun sain kuulla huhuna kerrottavan, että apostolinen seurakunta olisi vielä olemassa. Sanottiin, että Suomessakin olisi sellaisia kristittyjä, jotka kastaisivat ikääntulleita ihmisiä veteen upottamalla, kuten apostolisessa seurakunnassa oli tehty, ja joitten elämäntapa olisi yhtä yksinkertaista ja sydämellistä kuin ensikristittyjenkin. Kun en osannut uneksiakaan mistään salaisopeista, uskoin vahvasti, että tuollaiset kristityt, jos heitä todellakin Suomessa oli, olisivat yhtä hyviä kuin muinaisetkin apostoliset kristityt.

Kun kesällä 1891 palasin pitkältä jalkamatkalta vanhempieni mökkiin Paloniittyyn — olin jalkapatikassa käynyt Turusta Vaasaan ja sieltä takaisin — kutsui vanhempi veljeni Kalle Arvo minut ulos. Hänellä olisi jotakin tärkeää minulle sanottavaa. Vanhan yksinkertaisen äitimme kuullen ei hän tahtonut siitä asiasta puhua. Ulkona kertoi hän minulle suurena salaisuutena, että Turussa oli apostolisia kristittyjä ja että hänet vastikään siellä oli kastettu eli „haudattu Kristuksen kuolemaan".

„Minä lähden heti Turkuun kastettavaksi", sanoin veljelleni. Päätökseni oli valmis. Seuraavana päivänä lähdin matkaan. Veljeni neuvon mukaan löysin tämän „apostolisen seurakunnan" johtajan, joka oli asfalttitehtaan työnjohtaja, ruotsinmaalainen G. Johansson. Viikon Turussa odotettuani pääsin toiveitteni perille. Minut kastettiin sunnuntaiaamuna varhain elok. 23 p. 1891 Vähän Heikkilän rannassa erään uimahuoneen aituuksen sisällä. Samana päivänä oli uskovaisilla „leivänmurto", ja minut lausuttiin tervetulleeksi „apostolisen seurakunnan" yhteyteen.

Tuskin tarvinnee mainita, että olin joutunut baptistiseurakuntaan. Se oli minunkin luuloni mukaan „apostolinen.“ Mutta en ollut montakaan viikkoa ollut „apostolisen seurakunnan“ jäsenenä, kun sain kovan sisällisen iskun, joka hetkeksi saattoi luottamukseni tähän ihannekristittyjen seurakuntaan horjumaan.

Se henkilö, joka minut kastoi, oli silloinen Tölbyn baptistiseurakunnan johtaja J. Liljestrand. Kotia palattuaan oli hän kertonut Suomen baptistilähetyksen silloiselle johtajalle E. Janssonille, joka asui Petolahdella, että Turussa vastikään oli kastettu nuori, koulua käynyt mies. Kun Pohjanmaan baptisteilla siihen aikaan oli puute n. s. saarnaajakoulun opettajista, oli mainittu Liljestrand suosittanut minua opettajaksi. Sainkin häneltä kirjeen, jossa hän kehotti minua lokakuun keskipaikoilla tulemaan Petolahdelle. Minun piti matkustaa laivalla Turusta Kaskiseen. Päätin tietysti lähteä, kun ei minulla siihen aikaan ollut minkäänlaista tointa. Olinhan sitä paitsi asiaan muutenkin innostunut. Mutta nyt tuli kysymys, mistä saisin matkarahat.

Sain ilmaiseksi asua baptistien kokoushuoneessa, hakiessani jotakin tointa, millä ansaitsisin matkarahat. Kävin m. m. Turun naulatehtaassa työtä kysymässä. Sitä ei voitu antaa. Mutta tehtaan työnjohtaja — en enää muista hänen nimeään — oli ystävällinen mies. Hän puhui minulle ystävällisiä sanoja ja lupasi muualta tiedustella minulle työtä. Hän toimittikin minut työhön Turun lautatarhaan. Olin siellä viisi päivää ja ansaitsin sillä ajalla vähän yli 12 mk. Olisin siellä pitemmältäkin työskennellyt, koska vielä oli aikaa, mutta putosin erääseen tyhjään lautaproomuun sillä seurauksella, että loukkasin pääni. Täytyi siis jäädä työstä pois. Matkarahan ehdin kumminkin jo ansaitsemaan.

Mainitun lautatehtaan työnjohtaja antoi minulle Amerikassa painetun ruotsinkielisen kirjasen, jonka nimi oli „Sanningen frigjord“ (totuus vapautettu). Iltaisin työstä tultuani luin tätä kirjasta suurella innolla. Ja mitä minä sieltä löysin? Siellä vakuutettiin, että kristillinen kirkko on tulkinnut väärin ne raamatunpaikat, joissa puhutaan jumalattoman ikuisesta kadotuksesta. Siellä sanottiin, ettei tämä kadotus ole ikuinen, vaan että se joskus loppuu. Huomautettiin, että rakkauden jumalasta oli tehty hirvittävä tyranni, kun opetetaan, että hän muutaman vuosikymmenen kestäneestä synninteosta polttaa ihmisiä ikuisesti helvetissä.

Minä riemuitsin ääneeni tätä kirjasta lukiessani. Kun olin sen loppuun lukenut, menin iloisena seurakunnan johta-

jan ja opettajan luo. Otin kirjan taskustani ja annoin hänen käteensä. Kuka voi kuvailla hämmästystäni, kun hän paiskasi tämän minulle niin rakkaan kirjan vihan vimmassa lattiaan, sanoen, että se sisälsi kauheaa „antikristuksen" oppia! Hän varotti minua, etten vaan takertuisi tuohon „saatanalliseen oppiin". Itse kertoi hän juuri helvetin pelosta tulleensa kääntymykseen. Kirjassa sanoi hän olevan adventtistien vaarallista oppia. Nyt vasta tulin tietämään, että oli sellaisia uskovaisia.

Voi arvata, minkälaisen kolauksen tämä „apostolisen seurakunnan" vanhimman raivoisa käytös ja tämän kirjasen ankara tuomitseminen minuun teki. Tunsin katkerasti pettyneeni. Olin lapsuudestani asti inhonnut tuota kamalaa helvettioppia. Nyt olin saanut käsiini kirjan, jossa puhuttiin juuri niinkuin jo aikoja sitten olisin suonut ja toivonut siitä asiasta puhuttavan. Mutta nyt antoikin G. Johansson tietää, että baptistit uskoivat ikuiseen, tuliseen helvettiin yhtä ankarasti kuin konsanaan parhaat kirkkouskovaiset.

Monta päivää olin masennuksissa tämän tapauksen jälkeen. Lohdutin viimein itseäni sillä, että täytyy alistua välttämättömyyteen. Mutta sisäisesti en tuntenut itseäni voitetuksi. Olin salaa vääräoppinen ja ajattelin helvetistä toisin kuin muut baptistit. Pian sainkin huomata ettei minua vielä Turussa ollessakaan pidetty oikein luotettavana „veljenä". Itse johtaja oli minulle hyvin kylmä.

Lokakuussa samana syksynä matkustin Pohjanmaalle saarnaajakoulun opettajan toimeen. Olin siellä 10 vuotta. Mutta jo ensi vuosina tulin vakuutetuksi siitä, etten jaksaisi uskoa baptistien tavalla. Pidin koulua osaksi Petolahdella, osaksi Vaasassa. Opetin äidinkieltä, laskentoa, historiaa, ruotsia ja kreikkaa suomalaisille saarnaajille, sekä suomea ruotsinkielisille, joitten muita oppiaineita opetti ruotsinmaalainen I. S. Österman.

Jo muistaakseni samana syksynä jouduin kiivaaseen sananvaihtoon johtaja E. Janssonin ja opettaja I. S. Östermanin kanssa. Eräänä iltana pani edellinen toimeen kokouksen, jossa hän syytti minua useammasta viasta. Kysymys oli m. m. „tämän maailman muodon jälkeen" elämisestä. Minä olin jo ennen lausunut sen vakaumukseni, että kaikkien aikojen suuret „pyhät" olivat eläneet paljon vaatimattomampaa ja yksinkertaisempaa elämää kuin tavallinen kansa. Vetosin Jeesuksen ylistyspuheeseen Johannes kastajasta, jolla oli kameelinkarvainen puku yllään, ja joka söi heinäsirkkoja ja metsän hunajaa. Sinä iltana sain kuulla kummia. E.

Jansson, jota seurakuntalaiset pitivät suurena auktoriteettina, väitti, että „Jeesus kävi aikansa hienoimmassa ja loistavimmassa puvussa". Minä puolestani vetosin niihin raamatun paikkoihin, joitten luulin ja joitten kirkko sanoo tarkottavan Jeesusta, esim. siihen Jesaiaan lausuntoon, että „ei ollut hänellä sitä muotoa ja kauneutta, joka meille olisi kelvannut", ja siihen, että „hän oli niin ylönkatsottu, ettei kenkään kehdannut katsoa hänen päällensä".

„Miten oli mahdollista, kysyin minä, että mies, joka — Janssonin mukaan — kantoi aikansa loistavinta pukua, oli noin halpa-arvoinen?"

Mainitussa kokouksessa, joka oli pantu yksinomaan minun tutkimisekseni toimeen, antoi E. Jansson minulle ensimäisen „varotuksen". Hän vakuutti, että jos minä edelleenkin esiinnyn sellaisilla mielipiteillä, niin minut lykätään pois baptistiseurakunnasta.

Vaasassa pidettiin toinen kokous, johon oli kutsuttu „vanhempia veljiä". Tämä kokous kesti muistaakseni kuusi tuntia yhtä mittaa. Siinä annettiin minulle toinen, vielä ankarampi „varotus".

Ei sovi ihmetelläkään, että minua oli alettu epäillä ja pitää jumalattomana, kun uskalsin tehdä „vanhemmille veljillekin" selvää epäuskoa todistavia kysymyksiä. Tässä eräskin esimerkki. Kun E. Janssonin serkku G. Söderman kerrankin saarnasi Petolahden „rukoushuoneessa", puhui hän siitä onnesta, että nimemme on kirjotettu elämän kirjaan. Hänen puheestaan sai sen käsityksen, että taivaassa on suuri pöytä, jonka ympärillä istuu jumalan kirjureita. Nämä kirjottavat ihmisten nimiä „elämänkirjaan", kun taas toiset pyyhkivät niitä jumalan käskystä pois.

Kun illalla istuimme samassa kammarissa lieden ääressä eikä ollut mitään puhetta, päätin minä tehdä tälle vanhalle saarnaajalle erään kysymyksen. Kysyin häneltä tähän tapaan:

„Uskotteko te todellakin, että jumala tarvitsee suuren nimikirjan tietääkseen, kutka hän tekee antuaiksi, kutka taas sysää kadotukseen? Silloin ei jumala olisi kaikkitietävä. Missä suhteessa sellainen jumala olisi hataramuistista ihmistä parempi? Minä puolestani tarvitsen paremman jumalan."

Saarnaaja loi minuun osaksi säälivän, osaksi halveksivan katseen ja sanoi tähän tapaan:

„Voi sinua raukkaa, miten olet sallinut saatanan sokaista itsesi epäuskoon! Sellaista se maallinen viisaus tekee. Minä uskon niinkuin jumalan sana opettaa. Mihin me silloin luotamme, jos emme raamatun selvää sanaa usko?"

Nuorempi baptistisaarnaaja A. Rausk, joka oli samassa seurassa, yhtyi tähän vanhempaan. Kumpikin surkutteli minun epäuskoani. Se minun selitykseni, että tahdoin uskoa tuon raamatunpaikan vertauskuvakieleksi, ei mitään merkinnyt. Raamattua on uskottava, sanottiin, niinkuin „kirjotettu on".

Sitten syytettiin minua rukouksen halveksimisesta. Tämä syytös tuntui minusta kohtalon ivalta, kun lapsesta asti olin rukoillut jumalaa. Mutta tämä syytös oli aiheutunut siitä, että minä suomenkielisten baptistien pyynnöstä eräässä illanvietossa olin tehnyt sen ehdotuksen, että joka toinen n. s. rukouskokous, joka pidettiin keskiviikkoiltana, muutettaisiin keskustelukokoukseksi, jolloin saataisiin vaihtaa mielipiteitä. Nyt kävi kuitenkin niin, että sain itse olla syyllisenä, vaikka olin vaan tulkinnut monen suomenkielisen baptistin tunteita ja nimenomaista toivomusta. Minulle sanottiin, että halveksin rukousta ja tahdoin sentähden poistaa rukouskokoukset. Tosi kyllä, että olin monelle sanonut sen vakaumukseni, etten uskonut joukkorukouksista lähtevän mitään hyötyä, koska semmoisissa tilaisuuksissa täytyi rukoilijan sovittaa sanansa niin että ne kelpaisivat läsnäolijain korville. Olin puhunut salaisuudessa — „kammiossa" — tapahtuvan rukouksen merkityksestä, koska elinaikaisesta kokemuksesta olin tullut tuntemaan sen hyödyn.

Minua pidettiin yleensä „hengettömänä" ja uudestaansyntymättömänä „maailman ihmisenä". Missä tahansa „vanhemmat veljet" minut tapasivat, oli heidän ensi kysymyksensä: „Onko sinulla rauha jumalassa?" Kun rupesin selittämään kantaani, eivät he minua ymmärtäneet.

Kuinka yleinen oli baptistien kesken se käsitys, että minä olin uudestaansyntymätön, osottaa seuraavakin kohtaus:

Ylistarossa Kokin talossa oli eräänä kesänä — en muista vuotta — joku herätyskokous, johon minäkin vaimoni kanssa otin osaa. Kun oli kaunis ilma, laulettiin ja saarnattiin pihalla. Ennen kokouksen alkamista istuin talon seinuksella olevalla penkillä. Tuvasta tuli nuori mies, jota en tuntenut. Hän esitti itsensä talon omaksi pojaksi J. G. Kokiksi. Minä myös sanoin nimeni. Emme siis siihen asti olleet kasvoista tunteneet toisiamme. Hämmästykseni olikin suuri, kun tämä mies, joka vasta edellisenä talvena itsekin oli kastettu, siinä väkijoukon keskellä sanoa tokasi minulle:

„Ette suinkaan te olekkaan mikään uudestaansyntynyt ihminen."

En tahtonut tietää, mitä olisin miehelle sanonut. Koetin selittää, että etsin totuutta, mutta etten tosin väkijoukossa tahdo antautua tunteitten valtaan. Sanomattakin on selvää, että ihmisten katseet heti kiintyivät minuun, joka siinä istuin publikaanina. Mutta kun juhla oli kulussa, pyydettiin minuakin vuorostani puhumaan. Voi arvata, minkälaisilla tunteilla minä esiinnyin puhumassa autuuden asioista, minä, jonka yleisö vastikään oli saanut tietää uudestaansyntymättömäksi. Minua hävetti puhua sille yleisölle, joka jo ennakolta tiesi minut jumalattomaksi.

Tuli sitten aika, jolloin sain tutustua ulkomaisten baptistien käsityskantaan, ja jolloin jouduin julkisen sanan palvelukseen perustamalla suomenkielisen baptistien äänenkannattajan, jonka toimittajana olin kolmatta vuotta. Sen ajan kokemukset saattoivat minut yhä lähemmäksi teosofista maailmankatsomusta. Näistä asioista kerron seuraavassa osassa.

Aate.

NÄKYMÄTÖN MAAILMA.

I.

Mitä teosofia opettaa näkymättömästä maailmasta on paljon varmempaa ja selväpiirteisempää kuin mitä täällä länsimaissa voimme saada kuulla tavallisilta uskonnon edustajilta. Me sanomme, että on olemassa näkymätön maailma, ettei se ole meistä etäällä vaan ympärillämme tässä paikassa ja tällä hetkellä, ja että se pysyy näkymättömänä vain sen vuoksi, että useimmat meistä eivät vielä ole kehittäneet niitä aistimia, joilla se voidaan havaita; sanomme, että niille, jotka näitä aistimia ovat kehittäneet, tuo maailma ei ole näkymätön eikä tuntematon, vaan aivan luoksepäästävissä ja tutkittavissa, niinkuin jokainen maa tässä näkyväisessä maailmassa. Avarat alat maanpintaa pysyivät tuntemattomina satoja jopa tuhansia vuosia, kunnes löytyi retkeilijöitä, joilla oli tutkimiseen halua ja tarpeellisia edellytyksiä. Nytkin on maan päällä laajoja aloja, joita varsin vähän tunnetaan. Pohjoisnapa on yhä vielä ihmisten saavuttamatta, vaikkei kestäne kauan, ennenkuin sinnekin on päästy.

Näkymättömät maailmat eivät ole olleet kaikille tuntemattomia, enempi kuin monet etäiset maanpaikat todella ovat olleet tuntemattomia aikojen alusta tähän asti. Vielä on esim. Etelä-Amerikassa suunnattomia ikivanhoja metsiä, joihin ei uudenaikainen tutkimus ole ulottunut ja joissa ei ihmisjalka ole astellut kenties vuosituhansiin; mutta kauan sitten oli olemassa suuria rotuja, joille nuo maat eivät suinkaan olleet tuntemattomia vaan päinvastoin niiden asuinpaikkoja. Samalla tavoin tämä „näkymätön maailma" on tuntematon vain meille täällä ja nyt; se ei ollut tuntematon muinaisuuden suurille kansoille eikä ollut näkymätön kehittyneemmille, tietäjille ja profetoille ja opettajille. Tästä näkymättömästä maailmasta kerrotaan paljon eri uskontojen pyhissä kirjoissa ja useinkin tavataan vanhoissa uskoissa tarkalleen samaa kuin mitä teosofia nyt opettaa.

Ainoastaan tällä ajalla ja näillä seuduilla ja varsinkin länsimaissa vallitsevan uskonnon tunnustajien keskuudessa näyttää syntyneen epävarmuutta tämän näkymättömän maailman suhteen. Seuraus kaikista hämäristä ajatuksista ja puheista on, että itse tuota maailmaakin arvellaan yhtä sumeaksi, epämääräiseksi ja epävarmaksi. Ihmisistä tuntuu, kun eivät itse tiedä mitään varmaa siitä, ettei siitä voidakkaan mitään tietää vaan että koko asia on jotain sumuista, etäistä ja epätodellista. Tahdon koettaa teille esittää teosofian opetuksia tästä aineesta ja osottaa, että meillä on täysi syy uskoa näihin oppeihin ja ymmärtää, ettei tämä korkeampi maailma suinkaan ole epätodellinen, vaikka se nykyään on useimmille näkymätön, vaan että se on yhtä varmasti olevainen kuin tämä maailma, joka on nähtävä, kuultava ja kosketeltava.

Kaikkein ensiksi on käsitettävä, että tämä näkymätön maailma on suoranainen jatko tunnetulle maailmalle ja että ne aistimet (siemeninä kaikissa uinuvina mutta vain harvoissa kehittyneinä,) joilla se voidaan havaita, ovat etukädessä yksinkertaisesti nyt jo omistamiemme aistinten kehitysmuotoja. Tämä auttanee meitä käsittämään tämän näkymättömän maailman todellisuutta, ja näkemään, ettei ole lainkaan vaikeata sitä hyväksyä. Valitettavasti kaikki se mitä useimmat ihmiset siitä tietävät — tai luulevat tietävänsä — on saatu uskonnoista ja uskonnot ovat todella osanneet olla niin kerrassaan epätieteellisiä esittäessään sitä, että ne ajatteleville ihmisille ovat saattaneet koko asian huonoon valoon ja epäilyksen alaiseksi. Siksipä ne oikeauskoiset, jotka nykyään hartaimmin uskovat näkymättömään maailmaan ja jotka tunnossaan varmasti ovat tietävinään, mitä siinä maailmassa on ja

mikä on oleva ihmisen kohtalo kuoleman jälkeen, ne juuri tavallisesti ovat kaikkein typerintä ja tietämättömintä väkeä. Näin ei pitäisi olla laita. Tietämättömälle ja sokeasti uskovalle ei kuulu varmuus näistä asioista. Päinvastoin älykkäimpien ja tieteellisesti sivistyneimpien pitäisi paraiten kyetä käsittämään todistuksia tämän näkymättömän maailman olemassaolosta ja heidän pitäisi ennen muita kannattaa sitä totuutena.

Tahtoisin ensiksikin vähäsen puhua niistä aistimista, joilla tämä näkymätön maailma voidaan havaita ja itse sen maailman kokoonpanosta, koska nämä asiat ovat hyvin läheisessä yhteydessä keskenään, niin ettemme saata toista tarkastella toiseenkin kajoomatta.

On tiettyä, että aine voi esiintyä eri muodoissa, ja että me voimme saattaa sen muuttamaan olomuotoaan painoa ja lämpömäärää vaihtamalla. Meillä on täällä alhaalla nuo kolme tunnettua aineen olomuotoa, kiinteä, juokseva ja kaasumainen, ja tiedemiesten teoriana on, että kaikki aineet voivat esiintyä kaikissa näissä muodoissa, jos ne saatetaan vissin lämmön ja painon alaisiksi. On vielä luullakseni muutamia aineita, joita kemistit eivät ole onnistuneet muuttamaan toisesta tilasta toiseen. Mutta yleisenä teoriana on, että aivan kuin tavallinen vesi voi muuttua jääksi alhaisessa lämmössä ja höyryksi korkeammassa lämmössä, niin voi jokainen tuntemamme kiinteä aine tulla nestemäiseksi tai tulla kaasumaiseksi visseillä ehdoilla. Jokainen neste voi muuttua kiinteäksi tai kaasumaiseksi, jokainen kaasu voi tulla nesteeksi jopa kiinteäksi. Tiedämme, että ilmakin on saatettu juoksevaan muotoon ja että muutamat muut kaasut on suorastaan saatu kiinteiksi levyiksi.

Asian näin ollen on otaksuttu, että kaikki aineet tällä tavoin voivat muuttua toisesta tilasta toiseen, joko painon tai lämmön vaikutuksesta. Salainen kemiantutkimus näyttää meille toisen vielä korkeamman olomuodon kuin kaasumaisen, johon olomuotoon myöskin kaikki meille tunnetut aineet voivat vaihtua eli muuttua. Siis jokainen aine (kuten esim. vety) voi esiintyä eetterimäisenä yhtähyvin kuin kaasumaisena; meillä voi olla kultaa, hopeaa tai mitä ainetta tahansa joko kiinteänä, nestemäisenä tai kaasumaisena, jos vaan kuumuus on tarpeeksi suuri, ja tätä menettelyä jatkamalla voidaan ne saattaa noihin korkeampiin olomuotoihin eli siihen aineelliseen tilaan, jota kutsumme eetteriksi. Tämä on mahdollista, koska se, mitä tiede laskuissaan edellyttää eetterin nimellä, ei ole salaisen kemian mukaan mikään yhtenäinen aines vaan saman aineen uusi olomuoto — ei siis yhtä uutta

ainetta vaan mitä ainetta tahansa, kun se on saatettu erikoiseen muotoon. Niinkuin meillä täällä ympärillämme on aineita, jotka tavallisesti ovat kiinteitä, mutta jotka voidaan saattaa juokseviksi tai kaasumaisiksi, kuten rauta tai lyijy, toisia taas, jotka normaalitilassaan ovat juoksevia, kuten elohopea, ja vielä muita, jotka normaalitilassaan ovat kaasumaisia, kuten vety, — näin on olemassa suuri joukko alkuaineita eli substansseja, jotka normaalitilassaan ovat eetterisiä, jotka tavallisesti ovat siinä tilassa, vaikka ne vissillä menettelyllä voidaan saattaa kaasumaisiksi.

Tässä ei ole lainkaan mitään mahdotonta tai mieletöntä; suurinkin skeptikko voi nähdä, että näin helposti voi olla asianlaita, ja ettei tieteellä ole mitään sitä vastaan sotivaa. Itse asiassa eetteri on otaksumana aivan välttämätön; tässä mitä minä esitän on ainoastaan se uusi aate, että eetteri on yksi aineen olomuoto eikä uusi aine. Tavallisessa tieteessä puhutaan alinomaa happiatomista, vetyatomista ja niistä 60 tai 70 eri aineista, joita kemistit kutsuvat alkuaineiksi. Teoriana on, että alkuaine on sellainen aine, jota ei enää voi jakaa ja että kullakin alkuaineella on oma atominsa — ja atomi, niinkuin sen kreikkalaisesta alkumerkityksestä näkyy, tarkottaa sellaista, mitä ei enää voida palotella eli jakaa. Salainen tiede kertoo meille, mitä monet tiedemiehet ovat uskoneet, että nuo n. k. alkuaineet eivät ole sanan oikeassa merkityksessä alkuaineita; s. o. niitä voidaan vielä jakaa. Se mitä tavallisesti kutsutaan hapen tai vedyn atomiksi, ei ole mitään lopullista eikä siis itse asiassa mikään atomi vaan ainoastaan molekyyli, joka visseillä ehdoilla voi hajautua atomeiksi.

Jatkamalla tätä hajottamisprosessia tullaan lopulta rajattomaan lukuun määrättyjä fyysillisiä atomeja, jotka kaikki ovat samanlaisia. Tämä merkitsee, että kaikkien ainesten takana on yksi perusaine ja että mitä kemia kutsuu hapen, vedyn, kullan, hopean tai platinan atomeiksi, on ainoastaan eri yhdistelmiä äärimmäisistä atomeista. Kun ne hajotetaan, tullaan lopulta sarjaan atomeja, jotka kaikki ovat yhtäläisiä, paitsi että muutamat ovat positivisia, toiset negativisia, eli niinkuin voitaisiin sanoa, muutamat miehisiä, toiset naisellisia.

Jos voimme oivaltaa näin todella olevan — ja muistakaa: tätä ei opeta ainoastaan salainen tiede vaan niin otaksuu lujasti moni tiedemies — niin ei tässä vielä ole meillä mitään loukkauskiveä. Me näemme, että jos tämä asia on totta, kemialla on kaikenmoisia uusia mahdollisuuksia. Jos on totta, että kaikilla aineilla on sama perusta ja että tämän

todistamiseksi on vain lämpömäärä tarpeeksi kohotettava tai aineet saatettavat erikoiseen tilaan, niin siitä näemme, että aineiden muutos on mahdollinen, että joku alkuaine voitaisiin hajottaa ja sen osasia sitten yhdistää eri tavalla, niin että suorastaan toinen alkuaine muuttuisi toiseksi. Muutamissa yhdistelmissä jäisi kenties joitakin aineksia pois ja toisia tulisi lisää. Epäilemättä on mahdollista tehdä tällaisia muutoksia ja täten huomaamme, ettei alkemistien muuttumisteorian todistaminen ole niinkään etäällä. Alkemistithan väittivät muuttavansa lyijyä tai kuparia tai muita metalleja kullaksi tai hopeaksi. Tämä ei ole ehdottomasti mahdotonta, jos teoriamme pitää paikkansa, sillä kun lyijy tai kupari hajotetaan äärimmäisiin atomeihin ja sitten näitä atomeja yhdistetään eri tavalla, voi niistä syntyä kerrassaan erilaisia metalleja. Tämä aate käy mahdolliseksi käsittää, jos pidämme kiinni siitä ajatuksesta, minkä tiedemiehet esittävät teoriana mutta salainen kemiantutkimus varmana tosiasiana.

Lopulta tullaan siis äärimmäiseen fyysilliseen atomiin, ja tämä huomataan todella olevan atomi, mitä tulee fyysilliseen tasoon. Sitä ei voida enempi hajottaa säilyttämällä ainetta fyysillisessä tilassaan. Yhtäkaikki se *voidaan* hajottaa, mutta niin tehtäessä aine tulee kuulumaan aivan eri valtakuntaan, siihen osaan tätä näkymätöntä maailmaa, josta kohta tulen puhumaan. Sitä ei voi enää kutsua fyysilliseksi, koska se on lakannut tottelemasta muutamia niistä laeista, joita kaikki fyysillinen aine tottelee. Se ei silminnähtävästi kutistu kylmästä eikä laajene lämmöstä, ainakaan sellaisesta, jota me voimme tuntea, vaikka löytyy todistuksia, jotka viittaavat siihen, että auringonlämpö siihen voi vaikuttaa. Se ei enää näy tottelevan tavallisia painolakeja, vaikka sillä onkin, niinkuin tahtoisin kutsua, oma painolakinsa.

On todella sangen vaikeata fyysillisellä tasolla selvästi pukea sanoihin käsityksiä tästä korkeammasta valtakunnasta. Tahtoisin sanoa, että on mahdotonta tehdä sitä täydelleen, mutta niin paljon voidaan kuitenkin sanoa, että fyysillistä tasoa ylemmät tasot luontaisesti seuraavat fyysillistä tasoa ja soveltuvat siihen eivätkä ole jyrkästi erotettuja ja kokonaan erilaisia. Oikeastaan meidän on vain ajateltava hienompaa aineen jaotusta kuin tätä tavallista ja paljon korkeampaa värähdyslukua kuin mitä me tunnemme, niin voimme käsittää yhden puolen astralitason oloista, vaikka siinä on paljon muita puolia, jotka eivät ole niin helposti älyttävissä.

Huomaamme, että tämän fyysillisen atomin yläpuolella ja takana on toisia olomuotoja tuota hienompaa ainetta, joka

hyvin on verrattavissa meikäläiseen eriasteiseen aineesen, kiinteään, neste-, kaasu- ja eetterimäiseen. Jos nimittäin tätä jaottelua yhä jatketaan tarpeeksi kauas, tullaan uuteen atomiin, astralimaailman atomiin ja siinä maailmassa voidaan vielä jatkaa prosessia. Jakamalla edelleen tuota astraliatomia tullaan lopulta vielä korkeampaan ja vielä hienompaan maailmaan, joka yhä on aineellinen mutta niin paljon hienompaa ainetta, ettei siihen sovellu mikään meikäläisen aineen ominaisuuksista paitsi että se voidaan jakaa molekyyleihin ja atomeihin. Näemme, ettei meidän tarvitse yhtäkkiä hypätä fyysillisestä maailmasta, jonka tunnemme — tai luulemme tuntevamme —, johonkin henkiseen piiriin, josta emme voi saada mitään järjellistä tai selvää käsitystä. On totta, että nämä muut valtakunnat ovat näkymättömiä, mutta ne eivät silti suinkaan ole käsittämättömiä, kun tällä tavoin tutkien niitä lähestymme.

Kaikki tutkijat tietävät, että suuri osa tästä fyysillisestä maailmastakin ei ole aistimillamme havaittavissa, että koko eetterinen puoli maailmasta on meille kuin olematon, paitsi että siitä meille tulee värähdyksiä. Emme koskaan näe eetteriä, joka kuljettaa valonvärähdyksiä silmäämme, vaikka voimmekin todistaa sellaisen otaksuman välttämättömäksi havaintojemme selittämiseksi. Aivan samaten voi tuosta toisesta korkeammasta aineesta tulla meille värähdyksiä. Vaikka eetteri ei ole nähtävissä, ovat sen vaikutukset alituiseen tuntuvia ja tiettäviä. Aivan samaten, vaikka astraliaine ja mentaliaine eivät ole tavalliselle näölle havaittavia, niin kuitenkin niiden värähtelyt vaikuttavat ihmiseen ja hän voi niitä havaita monella tavalla. Muutamia havaintokeinoja hän aivan tavan takaa käyttää, niinkuin saamme nähdä tarkastaessamme telepatiaa myöhemmässä luennossa.

Niille, jotka alkavat tutkia teosofisia oppeja, on tärkeätä käsittää tämä ajatus luonnon eri tasoista eli aineen asteista, jotka kukin itsessään ovat erityinen maailma, vaikka korkeammassa merkityksessä kaikki ovat yhden suuren kokonaisuuden osia. Jos ihmiset ryhtyisivät tätä tutkimaan, näkisivät he, ettemme suinkaan vaadi heitä uskomaan ihmeisiin vaan pikemmin tutkimaan järjestelmää, jonka heille tarjoomme ainoastaan otaksumana tutkimuksen helpottamiseksi, vaikka se meille ei ole otaksuma vaan varmasti havaittu tosiasia.

Missä nämä maailmat ovat? Ne ovat tässä ympärillämme kaiken aikaa, vaikka näkymättä. Meille pitää ainoastaan avautua aistimia, jotka niihin vastaavat, jotta voisimme

tulla niistä tietoisiksi, sillä ne ovat kaikki täynnä elämää, kuten tämä tuntemamme fyysillinen maailma. Niinkuin ilma ja vesi ja maa aina on täynnä erilaisia eläviä muotoja, niin on astralimaailma, niin on mentalimaailma — kukin täynnä omaa elämäänsä. Ja näiden näkymättömän maailman kahden kerroksen asukkaiden joukossa on suuret laumat niitä, joita me kutsumme kuolleiksi.

C. W. Leadbeater.

Muuan näkijä.

Etevä aikakauskirja „The Annals of Psychical Science", joka julaistaan yhtaikaa sekä englannin- että ranskankielellä ja jonka komiteaan kuuluu kymmenen Europan etevintä tiedemiestä: Richet, Crookes, Flammarion, Lombroso y. m., sisältää tämän vuoden ensimäisessä numerossa erinomaisen mielenkiintoisen runsaasti kuvitetun artikkelin: „Eräs Taiteen Mestari, Blake Näkijä", kirj. François Benoit, taiteen professori Lillen yliopistossa. Tämä kirjotus ansaitsisi todella, jos tila sallisi, kokonaisena saada sijansa Tietäjän palstoilla, mutta lainattakoon siitä ainakin muutamia tietoja tuosta merkillisestä miehestä.

Näkyväinen maailmamme on kuin pieni saari avaruuden valtameressä. Maallisen elämämme aikana me olemme tähän saareen sidotut emmekä pääse yhteyteen noiden lukemattomien muiden maailmoiden, järkiolentojen asumien taivaankappalten kanssa. Mutta avaruus ei ole ääretön niin sanoakseni ainoastaan leveydeltään ja pituudeltaan vaan myöskin syvyydeltään mittaamaton. Ympärillämme, sisässämme — kieli ei kykene selittämään mitenkä — on olemassa toisia maailmoita, joiden kanssa me olemme alituisessa yhteydessä — tietämättämme. Vain harvoille on suotu valvetilassaan pilkistää näihin luonnon sisempiin saleihin ja vielä harvemmille on suotu maailmassa julki julistaa näkemyksiään. Mutta näiden „näkijäin" joukossa on kuitenkin ollut ihmiskunnan suurimmat nerot ja mahtavimmat sielut, uskontojen perustajat ja heidän lähimmät seuraajansa, suuret filosofit ja mystikot: Sookrates, Fransiskus Assisilainen, Böhme, Jeanne d'Arc, Svedenborg j. n. e. Ne olivat kaikki sellaisia „kiviä, jotka rakentajat tahtoivat hylätä", mutta jotka tulivat kulmakiviksi totuudenetsijäin temppeliin.

Yksi näitä näkijöitä eli tietäjiä, jolle meidän historiankirjamme ovat suoneet aivan liian vähän huomiota, oli englantilainen William Blake, syntynyt v. 1757, kuollut v. 1827.

Ja kuitenkin hän oli aikansa huomattavimpia personallisuuksia; hän oli niinkuin prof. Benoit sanoo, yhtaikaa „taiteen mestari, suuri runoilija, omaperäinen säveltäjä, syvä mystikko ja tyypillinen näkijä". Hänen runonsa ja piirroksensa ovat meille katoamattomia muistomerkkejä hänen nerostaan mutta hänen sävellyksensä ovat jääneet muistiin merkitsemättä ja hänen mystiikkansa ja näkyjensä kertomukset eivät ole hänen mainettaan lisänneet vaan asettaneet hänet maailman silmissä niin kiusalliseen valoon: senhän on täytynyt pitää häntä hourijana, häntä, joka kaikissa sielun kyvyissä oli aikalaisiaan etevämpi.

Blake oli vaskenpiirtäjä ammatiltaan ja käytti kaiken aikansa lukemiseen, piirtämiseen, runoilemiseen ja näkyjensä kirjottamiseen. Hänen tuotantonsa oli tavattoman laaja ja monipuolinen: hän kirjotti useita teoksia, joiden sisällys oli hänen omaa syvällistä runouttaan ja mystiikkaansa, omin käsin hän teräksellä kaiversi tekstin vaskeen ja liitti siihen valaisevia kuvia ja kaikenlaisia koristeita keskiaikaiseen tyyliin. Sitten hän itse painatti teokset, väritti ne ja sitoi kansiin. Näin syntyi mitä ihmeellisimpiä taideteoksia, kauttaaltaan hänen omaa tekoaan.

Hänen luonteensa oli kummasti monipuolinen ja „ristiriitainen". Toiselta puolen hänellä oli „täydellinen hermoston tasapaino, esimerkiksi kelpaava kärsivällisyys ja uutteruus, kohtuulliset mieliteot ja säännölliset melkein flegmatiset elämäntavat, vieno ääni ja hillityt liikkeet hänen ihmeellisimpiä unelmiaankin kertoessaan; hän oli erinomaisen rakastettava ja siivo, avomielinen ja vilpitön. Ja toiselta puolen hän teki hurjia kävelyretkiä pitkin maita mantereita aamunkoitosta alkaen puoliyöhön asti, hänellä oli profetallisia haltiossaolon kohtauksia, hän oli arkaluontoisen ylpeä ja hengessään kiivas ja raju. Mutta hänen luonteensa pääsävel oli suuri herkkätuntoisuus, hellyys ja lämminsydämisyys."

„Hänen älynsä oli harkitseva, ymmärtämyksensä vilkas, käsityskykynsä voimakas ja tarkka, arvostelunsa selvä ja varma. Hän luki paljon ja tarkkaavasti, mieluimmin evankeliumeja, Svedenborgin, Paracelsuksen, Böhmen, Bunyanin, Pyhän Teresian, vanhojen gnostikkojen ja alkemistain, maagikkojen ja astrologien kirjoja."

„Hänen elämänsä oli antautumista mitä korkeimpiin ja ihmeellisimpiin mietiskelyihin ja jo varhaisesta asti oli hänellä hyvin selväpiirteinen metafyysillinen maailmankatsanto. Ennen kaikkea hän oli mystikko. Tämä ei kuitenkaan estänyt häntä olemasta tarkkaava huomioiden tekijä, suuri totuuden rakas-

taja, vahva loogikko ja samalla humoristi! . . . Hänellä oli luja vakaumus siitä, että hänelle oli annettu suuri tehtävä: „ikuisen evankeliumin julistaminen Englannin ihanassa viheriässä maassa". Ja hänen sisällään olevat aatteet pyrkivät esille vastustamattomalla voimalla."

„Hänellä oli harvinainen etu omata ne kolme lahjaa, jotka hän arveli ihmisen ainoiksi keinoiksi seurustellakseen paratiisin kanssa: runous, soitanto ja maalaus . . . Hänen runoutensa samalla viehättää, lumoo ja kiihdyttää meitä. Todella hänen taiteessaan ei ole ainoatakaan teosta, joka ei ansaitsisi huomiota. Ja hän on luonut ihmeitä." Kuvaamataiteilijana on Blake korkeimmillaan ja tavattomasti ylistävä on tämän taiteentuntijan prof. Benoit'n arvostelu hänen piirroksistaan.

Blake näkijänä. „Kautta elämänsä oli Blake alinomaisessa yhteydessä yliluonnollisen maailman kanssa. Hän eli siinä ja kuuli ruumiissa elävien olentojen henkiä, myöskin „aineettomia" henkiä ja vieläpä itse puhdasta Henkeä, menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden Ikuista Henkeä . . . Silloin tällöin hän oli yhteydessä erilaisten vainajien kanssa ja usein kuuluisainkin henkilöiden kanssa" . . . Hänen veljensä Robert, jonka varhainen kuolema häneen syvästi koski, kävi alinomaa hänen luonaan keskustelemassa ja neuvoja jakamassa. Kedolla hän saattoi selvästi nähdä luonnon monenlaisia olentoja: keijukaisia, männinkäisiä, tonttuja ja myöskin (astralimaailman) epämuotoisia hirviöitä. Hän näki ne yksityiskohtaisen tarkasti ja saattoi jäljentää niiden kuvat ja myöskin kuulla niiden ääniä.

Jo kymmenen vuoden vanhana hän kaksi kertaa näki enkelin, kerran metsässä ja toisen kerran pellolla elonleikkaajien joukossa. „Hän sai lopulta erinomaisia etuoikeuksia: pääsi katsomaan maanalaisia paikkoja, „pohjimmaisia syvyyksiä", niinkuin hän itse sanoo. Jeesuksen kanssa hän elämänsä lopulla „keskusteli joka päivä tuttavallisesti ja kirjotti hänen sanelunsa mukaan".

„Huomattava seikka on — sanoo Benoit — että Blake kiivasti ja suuttuneesti vastusti, kun häntä syytettiin hulluudesta. Eikä hän ainoastaan myöntänyt näkyjään vaan julisti niitä ja — selitteli niitä. 'Minä en, kirjotti hän, tunne häpeätä enkä pelkoa enkä kammoa kertoessani teille mitä on kerrottavaa, koska *tiedän,* että päivällä ja yöllä olen taivaan lähettien johdon alaisena'. Ja toisessa paikassa: 'Henki ja näky ei ole, niinkuin monet filosofit luulevat, hämärää utuista tyhjyyttä. Tämän teoksen maalaaja vakuuttaa, että ne aina

ovat hänelle esiintyneet paljon täydellisemmin ja tarkemmin kuin kaikki mitä hänen silmänsä on nähnyt'".

Kaikesta päättäen monet hänen näyistään myöskin olivat hänen itsensä luomia astralisia kuvia. Sen hän itsekin tunsi kirjottaessaan: „Beulahin tyttäret, astukaa esiin *päästäni, missä* teidän avullanne Suuri Ikuinen Jumalallinen Ihmisyys on perustanut paratiisinsa; missä hän on tahtonut, että vainajien henget saisivat puhtaan muodon hänen kuvassaan." Tässä päässä oli „huoneita täynnä kuvia ja kirjoja", jotka Blake sanoo tehneensä „ikuisuuden aikoina ennen kuolevaista elämääni". Ja ystävälleen hän vakuuttaa: „Minä olen ollut Sookrateen kanssa; olen ollut ikäänkuin hänen veljensä, olen puhunut hänen kanssaan, niinkuin olen Jeesuksenkin kanssa... Minulla on hämärä muisto, että olen ollut kummankin kanssa."

Kun kuulee tämän etevän ja vilpittömän miehen lausuvan tällaisia sanoja, ei niitä voi jättää huomioon ottamatta. Epäilemättä hänellä oli todellisia muistoja joko entisistä elämistään maan päällä taikka muilta tasoilta — ennenkaikkea taivasmaailmasta, oikeastaan kummaltakin taholta. Hän sanoi personallisesti tuntevansa monta manalle mennyttä suurmiestä, Titianin, Correggion, Rubensin, Voltairen, Miltonin ja monta raamatullista henkilöä.

Benoit näyttää kyllä myöntävän jotain objektivista pätevyyttä useille Blaken näyille esim. hänen tarkasti kuvaamilleen astralisille olennoilleen, mutta hän tuntuu arvelevan, että Blaken tuttavuudet menneen ajan miehien kanssa johtuivat hänen elävästä ja voimakkaasta mielikuvituksestaan. Tämä nerollisen mielikuvituksen [1]) luova kyky on kyllä jotakin suurenmoista loistavine kehitysmahdollisuuksineen mutta niinkuin sanottu, voimme hyvällä syyllä huomata Blaken näkemyksissä muutakin: kaikuja menneistä kokemuksista.

Blake mystikkona. Prof. Benoit luo sitten katsauksen Blaken mystiikkaan, mutta tässä kohden emme saata seurata hänen esitystään, koskei hän näytä olevan tarpeeksi perehtynyt aineesensa. Heti alussa hän tekee vaikean erehdyksen lukiessaan Blakelle kuuluvaksi sellaisen epäfilosofisen aatteen, että luominen oikeastaan on ollut kirousta. Me löydämme Blaken omat sanat tästä asiasta Occult Review'ssa (1906 heinäk. ja elok.), missä eräs parempi asiantuntija E. J. Ellis on kirjottanut esityksen Blakesta:

[1]) Sanomme „mielikuvitus" paremman suomalaisen sanan puutteessa, vaikka tässä ei suinkaan ole kysymys liehuvista, haihtuvista fantasiakuvista vaan voimakkaasta keskitetystä ajatustyöstä: kuva on liikkumatonna pidettävä sielun silmien edessä, kunnes siitä tulee elävä todellisuus.

„Monet luulevat, että ennen luomista oli kaaos eli sekasotku. Tämä on vaarallisin aate, mikä voi tulla mieleen, koska se riistää raamatulta kaiken ylevyyden ja rajottaa olemassaolon luomiseen ja kaaokseen, ruumiillisen silmän määräämään aikaan ja paikkaan ja jättää tällaisen aatteen kannattajan uskottomien demonien asunnoksi. Ikuisuus on olemassa ja kaikki asiat ikuisuudessa riippumatta luomisesta, joka oli Armon toimi."

Tästä siis näkyy selvästi, että Blakella tästä asiasta oli ikivanha salatieteellinen eli teosofinen käsitys: todellisuus on ainoa ja ikuinen ajan ja paikan yläpuolella, mutta maailma on ainoastaan aikakautinen ilmennys. „Luomisesta" on kyllä johtunut kaikki „paha" ja kärsimys, mutta tämä on kehitykselle välttämätön aste ja sentähden luominen on Blaken omilla sanoilla Armoa eli Jumalan uhrautumistyötä.

Tämä on vain yksi esimerkki Blaken mystillisistä ja okkultisista käsityksistä. Blaken vanhemmat olivat Englannin varhaisimpia Svedenborgin seuraajia ja siten Blake jo nuoruudestaan tottui pitämään vallan luonnollisena asiana, että vanhan testamentin kaikki aikaisemmat tarinat olivat allegorisia, vertauskuvallisia kertomuksia, joita henkiset näkijät „Jumalan ilmotuksesta" olivat kirjottaneet. Blake itse, vaikka hän olikin tutustunut Svedenborgin, Böhmen y. m. kirjoihin, oli niiden suhteen aivan itsenäinen ja luotti ainoastaan omaan sisäiseen totuudennäkemykseensä ja hengiltä saamiinsa johdatuksiin. Hän oli täydellinen okkultisti kahdella tavalla: ensiksi pontevasti aina selittäessään dogmien, myyttien ja historian kadotettua sisäistä merkitystä ja toiseksi luodessaan itse uusia „myyttejä", jotka Ellis asettaa muinaisaikaisten myyttien tasalle s. o. myöntää niiden olevan mystillisessä arvossa ja runollisuudessa kaikkia myöhempien aikojen taruja etevämmät. Paljon niistä kyllä on joutunut hukkaan, mutta säilyneistä katkelmista näkyy, että „Blaken mystiikka oli järjestynyt kokonaisuus, jonka yhtenäisyys todistaa kirjottajan järkevyyttä ja asettaa hänet opettavien okkultistien joukkoon."

(Jatk.)

TEOSOFIA HOLLANNISSA.

Iloitsemme suuresti kuullessamme uuden Suomalaisen Osaston perustamisesta ja mielelläni kirjotan teille muutamia sanoja Hollannin teosofisesta liikkeestä. Liikkeemme alkoi

v. 1890, vaikka sen johtohenkilöitä jo sitä ennen yhdistivät monet yhteiset harrastukset filosofisilla ja henkisillä aloilla. Ensimäiset työntekijät olivat hra W. B. Fricke, rouva Meuleman, rouva Windust, herra ja rouva Coetoorn ja muutamat muut. Se oli hidasta ja vaivaloista työtä, sillä kansamme ei helposti omaksu uusia aatteita, mutta kun ne kerran on otettu vastaan, niin niissä pysytään, ja niinpä nyt, kun viidestä miljoonasta asukkaasta on 1,100 T. S. jäsentä, voimme sanoa, että teosofia on pysyvästi juurtunut. Tilan puute ei salli minun yksityiskohtaisemmin kertoa liikkeemme edistyksestä; monta vaikeutta oli voitettavana, mutta suuri apu oli siitä, että alkuperäiset innokkaat työntekijät elivät veljellisesti yhdessä tunnetussa pääkortterissa, Amsteldijk 76 — missä jokainen Suomalaisen Osaston jäsen aina on tervetullut käymältä pistäytymään tai kauemminkin nauttimaan vierasvaraisuutta — ja uhrasivat aikansa ja rahansa, kaikki tyyni päivästä päivään liikkeen hyväksi. Ja tämäpä se todella saa teosofisen liikkeen kasvamaan, ei ainoastaan filosofinen harrastus vaan vakava jokapäiväinen teosofinen pyrkimys. Meillä on nyt pääkortterimme Amsteldijk 76:ssa, teosofinen kustannusliikkeemme saman kadun 79:ssä ja Osaston toimistot 80:ssä. Tämän takana on laaja maanala, jolle kaikki rakennukset pystytetään. Parhaillaan on rakennettavana väliaikainen talo E. S. varten, johon sopii 500 jäsentä. Alussa saimme paljon apua Brittiläiseltä Osastolta, mutta nyt teemme kaiken itse ja ponnistelemmekin siinä uutterasti. Luentoja pidetään kaikkialla yli maan; lehdellämme on 700 tilaajaa (paitsi jäseniä) ja teosofisia kirjoja on meillä 140 kappaletta. Jokainen on maassamme ainakin kuullut teosofiasta ja yleinen mielipide on sen puolella. Toivomme vilpittömästi, että nuori Suomalainen Osasto voisi yhtä hyvin menestyä. Me olemme tehneet paljon kokemuksia, joista teillä voi olla apua; monta koetusta olemme kestäneet ja jos voin teitä jotenkin auttaa neuvoilla tai muulla, teen sen mielelläni. Olen käytännöllisesti seurannut liikettä sen alusta asti, siitä kuin olin aivan pieni poika, ja nähnyt sen kasvavan.

Vahvaksi tulemiseen vaaditaan kaksi asiaa: työskennelkää sopusointuisasti yhdessä älkääkä koskaan antako personallisuuksien käydä *asian* edellä; *eläkää* teosofinen elämä. Opetuksen levittämiseksi julkaiskaa niin paljon kuin voitte kirjallisuutta, sillä kukaan ei voi tutkimatta ymmärtää teosofiaa. Hankkikaa pieni kustannusrahasto, julkaiskaa joku kirja ja niin pian kuin sitä on myyty tarpeeksi kustannusten korvaamiseksi, painakaa heti toinen kirja samalla rahalla. Tällä

keinoin me panimme alkuun vähillä varoilla Kustannusliikkeemme, joka nyt on niin laaja, ja huomasimme, että Osastomme kasvaminen myöskin suureksi osaksi riippuu siitä erinomaisen runsaasta kirjallisuudesta, jonka olemme julkaisseet.

Jos tahdotte, lähetän teille milloin tahansa selontekoja hollantilaisesta teosofisesta liikkeestämme.

H. J. van Ginkel.

KIRJALLISUUTTA.

HERBERT N. CASSON: *Taikauskoa vastaan.* Suomennos, Amerikassa 1907. Todella omituinen, tahtoisin sanoa surkuteltava kirja! Kerrassaan fanatisella kiihkolla siinä tekijä purkaa kiukkunsa kaikkia liikkeitä ja pyrkimyksiä kohtaan, jotka nykyaikana edustavat „taikauskoa" s. o. jotakin henkisyyttä ja uskonnollisuutta. Hän on aivan tuskastunut siitä että vaikka „tiedemiehet ja ajattelijat vapauttivat meidät mystillisen taikauskon vallasta, ne ovat pettyneet niiden uusien muotojen suhteen, joissa tämä sama vanha hapatus nyt esiintyy, uudelleen eloon herättyään. Hupsutus kaikissa mystillisissä muunnoksissa on rikos yhteiskunnallista kehitystä vastaan. Tarkotukseni on vetää jyrkkä raja järjellisyyden ja taikauskon välille . . . osottaa ja tarkemmin selittää muutamia niistä mystillisistä taipumuksista, joiden ei oikeastaan luulisi mahtuvan järkiperäiseen ja käytännölliseen amerikkalaiseen sivistykseen . . . Nämä lahkokunnat tunnetaan nykyisin nimillä sellaisilla kuin Christian Science, Mental Science, Pelastusarmeija, Spiritismi, Astrologia, Teosofia y. m. Epäilemättä ne ovat jätteitä keskiajalta, pimeiden aikakausien varjoja, jotka synkentävät yhteiskunnallisen ja henkisen edistyksen tietä."

Kirja on todellakin vain tunteenpurkaus, siinä ei ole yritettykään minkäänlaista tieteellistä todistelua tai maltillista selvittelyä. Katkerasti tekijä valittaa, että tuo pimeyden aikojen perintö, uskonto, joka jo oli häviämäisillään maan pinnalta, taas kavalasti pyrkii takaisin ja „pettää suuret joukot ihmisiä, jotka jo melkein olivat päästä erilleen taikauskosta." Nämä uudenaikaiset henkiset liikkeet ovat juuri sen kautta paljon turmiollisemmat, että ne ovat edistys- ja vapaamielisiä ja vetoovat järkeen ja tieteesen. „Kaikista mystillisistä, uskonnollisista hommista, hartaus ja totisuus ovat vaarallisimmat hyödyllisyydelle ja tervejärkisyydelle. Paljon siedettävämpi on muotoihinsa kangistunut kirkollisuus . . . Vuosia puolueettomasti tutkittuani asioita minun on täytynyt tulla siihen johtopäätökseen, että Mental Science, Christian Science, spiritismi ja teosofia ja kaikki sen suuntaiset lahkot eivät ole muuta kuin keskiaikaisuuden uudelleen heräämistä ja — aivosairautta . . . Erotus mielipuolen ja erittäin innokkaan uskovaisen välillä on kaikissa maissa ja kaikkina aikoina ollut sangen pieni . . . Hän olisi aika kyytiä kuljetettava houruinhuoneeseen. Tuomarit ja lääkärit eivät uskalla ryhtyä tarmokkaisiin toimenpiteihin".

„Meillä ei ole liiaksi aikaa tuhlata haaveiluun, petolliseen optimismiin ja uskoon ja rauhaan . . . „Parempi itsemme", „korkeampi minämme",

on vain toinen nimi sellaisille alkuperäisille vaistoille, jotka olemme perineet kaukaisimmilta ajoilta . . . Meidän päivinämme luostarihyveet ovat puolittain rikoksia . . . Ei ole metsissä samonnut alhaisempia luontokappaleita kuin olivat munkit . . . Eräs „uuden ajatuksen" apostoli sanoo: „Kärsimyksen tarkotuksena on saattaa ihmiset ajattelemaan". Mitä on tämä muuta kuin toisinto eräästä pimeän aikakauden pirullisimpia uskoja".

Nämä otteet tarjoovat kuvan tästä materialismin ja ateismin äärimmäisyydestä, joka pitää kaikkea uskonnollista ja siveellistä ponnistusta ja pyrkimystä suorastaan rikoksena, joka olisi rangaistava houruinhuoneella. Ja miksikä? Sentähden, että se on järjetöntä, että valistuneen ihmisen tulee paha olla, nähdessään kanssaihmisessään näin suurta tyhmyyttä 20:llä vuosisadalla. Ja koska kaikkien suurten herätysten kintereillä on seurannut väsähdys ja taantumus, on se muka selvä todistus siitä, että tuo pyrkimys ja ponnistus oli jotain väärää, epäsiveellistä. Näin terävä on kirjottajan ajatusjuoksu. Mutta kuitenkin hän lienee ensimäinen ja ainoa ihmiskunnan nerojen joukossa, joka on keksinyt, ettei kärsimyksellä ole kasvattavaa merkitystä, vaan että on suorastaan „pirullista" uskoa sellaista.

Hänellä ei ole itsellään vähintäkään käsitystä korkeampien asioiden luonnosta, koska hän vaatii, että kaikki henkiset käsitteet olisivat esitettävät matematisen tarkasti määriteltyinä, muuten ne muka eivät ole mitään todellisuutta. „Ennenkuin Mental Science voidaan pitää järjellisenä (!) harrastuksena, on sen määriteltävä sellaiset sanat kuin Jumala, sielu, substansi, henki, sairaus, ajatus, ääretön, pahuus, personallisuus y. m." Kumma, ettei hän niille vaadi suorastaan käsinkosketeltavaa muotoa, jotta ne voisivat mahtua hänen ajatuspiiriinsä. Teosofian kannalta katsottuna jokainen käsite syventyy, mitä enemmän siihen perehdytään, ja ikuisessa muuttumattomassa todellisuudessa ovat kaikki vastakohdatkin sulautuneet yhteen, ja tämän ovat aina todelliset ajattelijat myöntäneet todeksi.

Kirja ei sisällä teosofiasta sen enempää arvostelua kuin että mad. Blavatskyn ulkonäkö muistutti mustalaispovaria. „Yleinen Veljeys"-nimisestä seurasta ja sen johtajasta puhutaan sitävastoin vähän enemmän, mutta koska tuo seura ei tunnusta alkuperäistä T. S. edes teosofiseksi, emme me voi tuntea itseämme koskevan, mitä ensinmainitusta seurasta on sanottu.

Kaikkein suurin silmätikku on tälle materialismin intohimoiselle edustajalle Christian Science, jolle suurin osa teosta onkin uhrattu. Koska meidän maassamme tätä „kristillisen tieteen" liikettä ei vielä ole sanottavasti esiintynyt, emme tahdo siihen pitemmälti kajota. Sen pääpiirre on sairauden parantaminen uskolla ja hengen voimalla ja se on Amerikassa niin yleisesti tunnettu, ettei tekijä koetakaan kieltää tämän „tieteen" lukemattomia parantamisia, mutta sepä juuri onkin hänestä ärsyttävää. Nämä parantamiset hänen mielestään eivät todista mitään, ennenkuin joka ikinen sairas maan pinnalla on uskon avulla tehty terveeksi. Jos sama vaatimus tehtäisiin lääketieteelle, kuuluisi se naurettavalta.

Kuvaava esimerkki tekijän johdonmukaisesta historian käsittelystä ovat lauseet: „Kreikkalaiset pitivät mystisismiä eräänlaisena mielipuolisuutena" ja „Kreikkalainen ajattelu sai haaveilevan ja epäkäytännöllisen luonteen, joka ei ollut vaikuttamatta sellaisiin suuriin ajattelijoihin kuin Plaato ja Aristoteles".

Suurella ponsilauseella lopettaa tekijä: „Taikauskosta on tehtävä kokonaan loppu, sitä ei ole yritettävä hioa hienommaksi". „Taikauskolla" hän tarkottaa ylimalkaan kaikkea uskontoa ja henkistä filosofiaa. Teoso-

fian y. m. muodossa tämä Jumalan etsiminen ja palveleminen on vähän hienompaa kuin intiaanien aurinkotanssi, mutta „tulos on aivan sama".

Niin, tulos on sama! Ja todella me teosofeina tunnemmekin enemmän hengenheimolaisuutta näiden tietämättömien entisajan veljiemme kanssa, jotka omalla tavallaan pyrkivät noudattamaan jumalallista kaipuuta rinnassaan, kuin „selväjärkisen ihmisen" kanssa, joka „ei salli ajatustensa asustaa iankaikkisuudessa ja äärettömyyden asioissa, ei usko olevansa jumalallinen olento, ei runoile vaan ajattelee, ei rukoile vaan toimii, ei valjasta tähteä rattaittensa eteen vaan keksii automobilin". Keksiköön hän vaan automobilejä ja toimikoon innokkaasti muitten yhtä välttämättömien tarkotusperien eteen, niin meille kuitenkin on korkeampi ja ihanampi sielun ja hengen sisäinen toiminta, ja kukaties kerran jokainen huomaa, että se on ollut ainoa, josta on jäänyt jotain pysyvää jälkeä.

V. H. V.

ENSIO: *Universaali-symboliikka* (kaikkeuden kuvastin). Sulo Toivonen, Tampere 1908. Tämä pieni, 59 sivua käsittävä kirjanen, sisältää enemmän elämän filosofiaa kuin moni paksu nidos. Sen tekijä on nähtävästi tutustunut sekä teosofiaan että Nietzschen oppiin ja uudenaikaiseen monismiin, ja kirjotustavassaan hän muistuttaa Volter Kilpeä. Hän ei ole tyytynyt ainoastaan spekulatsioneihin, vaan tahtonut tehdä filosofisen kokemuksen, jonka vankalle kalliolle voisi rakentaa. Ja hän on tehnyt tuon panteistisen kokemuksen — järjessään, ymmärryksessään — että kaikki on yhtä, että kaikki on Jumalaa. Hurmaantuneena tästä hänen sydämensä on ilosta ailahtanut, ja hänen sielunsa on juossut ulos itsestään sitä itselleen ja muille huutamaan — ja samalla pysähtynyt. Ensio on kompastunut siihen kiveen, johon useat totuudenetsijät kompastuvat. Kun illusionin huntu on hetkeksi nostettu totuuden kasvoilta, ja totuudenetsijä on vilaukselta nähnyt majesteetillisiä piirteitä, silloin hän, etsijä, luulee kaiken löytäneensä ja kääntyy ympäri ylpeänä, uhkarohkeana. Nyt hän näkee maailman uudessa valossa ja innostuu sitä katselemaan, sen sijaan että kulkisi eteenpäin totuutta kohti. Ension kirjan voivat monet luulla ymmärtävänsä, mutta ainoastaan mystikko osaa sitä arvostella. Kokemus semmoinen kuin Ension — älyn silmällä nähty kaikkiyhteys — johtaa suorastaan harhaan (kts. esim. lukua Paratiisi Henki), ellei siihen liity sama kokemus tunteen ja tahdon tasolla, joka on saavutettavissa ainoastaan nöyryyden ja sielullisen antaumuksen kautta.

P. E.

KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA.

103 Kysymys. K. I. Kuinka on ruumiinpoltto teosofiselta kannalta arvosteltava?

Vastaus. Teosofia puolustaa ruumiinpolttoa. Ruumiinpoltto ensiksikin noudattaa luonnollisen terveydenhoidon vaatimuksia. Hautausmaat mätänevine lihoineen ja luineen ovat todellisia tarttuvien tautien pesiä, jotka veden ja ilman myrkyttävät. Toiseksi vainajan sielu vapautuu siitä vetovoimasta, mikä, valitettavasti kyllä, hänen haudassa makaa-

valla tai balsamoidulla ruumiillaan välistä on häneen itseensä nähden ja joka vetovoima hidastuttaa hänen kulkuaan taivaallista lepotilaa kohti. Kolmanneksi ruumiinpoltto vapauttaa eräät fyysillisesti elävät ihmiset kiusauksesta käyttää kuollutta ruumista inhottaviin mustanmaagillisiin tekoihin. Muita syitä mainitsematta.

104 Kysymys. W. B. Nauttiiko buddhalainen kirkko mitään aineellista apua valtion puolelta?

Vastaus. Ei. H. S. Olcottin „Buddhalainen katkismus" kertoo tarkemmin näistä asioista.

105 Kysymys. W. B. Kirjassa „Tidehvarfvens mysterier" sanotaan siv. 80, että joka inhimillinen sielu on kulkeva avîtchi-tilan läpi. Eikö tuon asian ilmaiseminen voi aiheuttaa ahdasmieliselle ihmiselle jonkunlaista helvetinpelkoa?

Vastaus. Mainittu kirja on joko erehtynyt tai käyttänyt sanaa „avîtchi" toisessa merkityksessä kuin salatieteellisessä kirjallisuudessa. Meillä ei ole käsillämme puheenalaista teosta. Mutta mitä avîtchi on, se luettakoon „salatieteilijän sanakirjasta". Se on mustan maagikon kohtalo ja kohtaa harvoja ihmisiä.

106 Kysymys. A. T. Miten on selitettävissä hengen, sielun ja järjen suhteet toisiinsa? Kun esim. joku hyvä ystävä kuolee, sanoo järki: „älä sure!" Siitä huolimatta on niin kummallinen kaipuun tunne

Vastaus. Ihmisen järki voi ymmärtää totuuden, jota hän ei vielä havainnollisesti tiedä. Mutta ennenkuin ihminen on läpeensä kasvattanut tunne- ja himoluontonsa korkeamman minän nöyräksi palvelijaksi, napisee alempi minä kriitillisinä hetkinä. Kasvattaessamme itseämme meidän kuitenkin täytyy valvoa ja varoa, ettemme estä korkeampien tunteiden tunkeutumasta sieluumme. Kaipuun tunne on usein jalostava tunne, jota meidän ei tule tukahduttaa tyhjänpäiväisiin vähäpätöisyyksiin.

107 Kysymys. A. T. Koska kullakin ihmisellä on oma karmansa, eivätkö karmat keskenään saata olla sodassa?

Vastaus. Paitsi yksilöllistä karmaansa kullakin ihmisellä on osansa jonkun perheen, suvun, heimon, kansan, uskon, sivistyksen, rodun j. n. e. yhteiskarmasta; sillä me ihmiset emme elä yksin maailmassa. Mitään todellisia ristiriitoja ei ole olemassa eri ihmisten „karmojen" välillä, niin kauan kuin ihmiset vielä ovat kohtalon orjia. Vasta sitten kun yksilö kohoaa karman yläpuolelle tai nousee sitä vastaan, voi hän aikaansaada aavistamattomia komplikatsioneja hyvässä tai pahassa; mutta silloin karma joko suojelee muita tai korvaa heille mitä he ovat väärin kärsineet. Karma on laki, mutta sen toiminta on vain näennäisesti koneellinen. Itse asiassa karman toimeenpanevana voimana on erehtymätön viisaus, jota „karman herrat" edustavat ja personoivat.

108 Kysymys. R. S. Tietäjän tammikuun numerossa sanotaan, että „korkeampien asteitten mestarit eivät tarvitse minkäänlaista ruumiinravintoa, vaikka voivat pitää fyysillistä ruumista välineenään alempaa maailmaa palvellakseen." Kuinka tämä on mahdollista?

Vastaus. Artikkelinkirjottaja on kukaties ajatellut n. k. nirmaanakaajoja, mestareita, jotka elävät ainoastaan korkeammalla mentalitasolla; heillä ei ole ollenkaan astralista eikä fyysillistä ruumista, mutta saattavat, jos tahtovat, ilmestyä astralimaailmaan, jopa fyysilliseenkin, tarvitsematta silloin mitään ravintoa, koska heidän ruumiinsa on ajatuksen ja tahdon luoma. Ne mestarit taasen, jotka elävät fyysillisessä maailmassa ja jotka ovat syntyneet fyysilliseen ruumiisen — ja semmoisia ovat meidän teosofiset mestarimme, — ne ovat samojen luonnollisten tarpeiden alaisia kuin mekin, nälän, janon ja väsymyksen. He syövät, juovat ja lepäävät. Mutta he eivät tarvitse läheskään niin paljon ravintoa ja lepoa kuin ta-

valliset ihmiset. Adepti voi istua 60 tuntia kirjotuspöytänsä ääressä yhtämittaisessa työssä, ennenkuin hän huomaa, että hänellä on ruumis, jonka täytyy syödä ja nukkua. Ravinto ja lepo ovat fyysillisen ruumiin elinehtoja. Ihminen voi päästä ruumiinsa herraksi, mutta hän ei voi vapautua niistä luonnonlaeista, joiden nojalla ruumis on mitä se on. Aivan toinen asia on, että hänen käytettävänään on toisia käyttövälineitä, jotka taas ovat toisenlaisten luonnonlakien alaisia. Astraliruumis esim. ei syö eikä väsy.

109 Kysymys. M. E. Näkevätkö salatieteilijät henkisiin maailmoihin fyysillisillä silmillä, vain ainoastaanko „hengensilmillä"? Jos he näkevät ainoastaan henkisesti, niin kuinka voivat nuot tiedot henkisistä maailmoista olla luotettavia? Voipihan kuka hyvänsä, tavallinenkin ihminen, nähdä ajatustensa luomia kuvia henkisillä silmillään ja voipi mielikuvituksellaan luoda kuvia sielunsa silmien eteen vaikkapa tuonelan mailta, vaan nuo kuvat eivät ole muuta kuin mielikuvituksen tuotetta, eikä siis ensinkään luotettavia.

Vastaus. Eräitä astralisia asioita saattaa nähdä fyysillisillä silmillään. Tämä tapahtuu siten, että fyysillisessä silmässä oleva eetteri- ja astraliaine elähytetään, niin että silmä voi ottaa vastaan astralisia vaikutuksia ja nähdä astralimaailmaan. Näin on tavallisesti ihmisen laita, joka sattumalta hetkeksi tulee selvänäköiseksi. Mutta semmoinen menettelytapa ei ole ollenkaan luotettava harjaantuneiden näkijäin kokemuksen mukaan. Astraliruumiilla on omat aistimensa (niitä kutsutaan sanskritinkielellä *tshakram),* ja vasta kun nämä aistimet on tehty eläviksi ja saatettu käyttökuntoon, saattaa ihminen luottaa näkemiinsä ja kuulemiinsa. Nämä astraliset aistimet eivät sinänsä kuulu fyysilliseen ruumiisen, mutta niillä on fyysillisessä ruumiissa vastine eli välittäjä niin sanoaksemme.

110 Kysymys. R. L. Onko paikallaan päättää, että paha eli levoton aura olisi aina seuraus ihmisen itsensä lähettämistä, pahoista tai himokkaista ajatuksista? Eikö se voi johtua mistään muusta syystä, kuten liian raskaista kokemuksista tai valtaavista mielenliikutuksista?

Vastaus. Epäilemättä levoton aura johtuu levottomasta mielentilasta, sillä aura on vain astrali- y. m. ruumiissa kuvastuva sieluntila. Ja levoton mielentila voi johtua eri syistä, joista kysyjä itse mainitsee neljä. Nykyajan ihmiset ovat ylipäänsä levottomia aurassaan. Tämä johtuu yleensä siitä, että nykyisissä yhteiskunnissa elämä on järjestetty tavalla, joka on omiansa tekemään useimpia ihmisiä levottomiksi.

111 Kysymys. R. L. Miten minun tulee menetellä toisen auran tuntijana, jos näen sen pahaksi? Tuleeko sormella osottaen sanoa: katso, mitä näen ympärilläsi, vai tuleeko neuvomalla auttaa häntä muuttamaan auraansa, vaiko jättää hänet rauhaan?

Vastaus. Jos emme rakasta ihmisiä, silloin meillä ei ole oikeutta sekottua heidän asioihinsa. Vaikka mitä näkisimme, tuomitsee meidät mykiksi meidän oma kylmä sydämemme. Mutta jos me rakastamme ihmisiä, silloin me tahdomme heitä auttaa. Ja jos voimme auttaa, miksemme auttaisi? Rakkaus kyllä neuvoo, kuinka kulloinkin on meneteltävä.

112 Kysymys. R. L. Pyytäisin selitystä Mat. ev. 7, 3: „kuinka näet rikan, joka on veljesi silmässä, mutta et näe malkaa, joka on omassa silmässäsi?"

Vastaus. Tämä on ikävä kyllä tavallista ja johtuu rakkauden puutteesta. Jos ihminen ei rakasta, silloin hän näkee yhä enemmän pahaa ympärillään, kuta enemmän hänen järkensä kehittyy. Mutta jos ihminen puhdistaa sydäntään, silloin hän havaitsee hyvää ympärillään sitä enemmän, kuta enemmän hän oppii rakastamaan.

113 Kysymys. R. L. Onko hypnotismitaidosta mitään etuja haudantakaisessa elämässä?

Vastaus. Ei suinkaan. Hypnotismi on, kuten Madame Blavatsky sanoi, ensimäinen askel mustaan magiaan. Se on vaarallinen ase, joka heti haavottaa epäviisasta käyttäjää.

114 Kysymys. M. K. Onko evankeliumein kertomus Jeesuksen ylösnousemuksesta ja näyttäytymisestä kuolemansa jälkeen historiallinen tositapaus vai onko se paavinaikuinen taru? Tai ehkä se on vertauskuva ja kuinka se silloin on ymmärrettävä?

Vastaus. Ylösnousemuskertomus perustuu historialliseen tapaukseen. „Kuollessaan" Jeesus jätti fyysillisen ruumiinsa, mutta oleskeli kauan aikaa (noin 50 vuotta) astraliruumiissaan maan piirissä, jatkaen opetuslastensa opettamista, vihkien arvokkaimmat niistä salaisen viisauden mysterioihin ja silloin tällöin ilmestyen fyysillisesti havaittavaksi. Entisen fyysillisen ruumiinsa kanssa hänellä ei ollut mitään tekemistä, sen arvattavasti jotkut essealaiset tai muut uskotut olivat salaa korjanneet pois haudasta. Ylösnousemuskertomuksella, kuten kaikilla evankeliumein kertomuksilla, on myös symbolinen merkityksensä ja tarkottaa silloin erästä vihkimystä, joka tekee ihmisen itsetietoisesti kuolemattomaksi.

115 Kysymys. M. K. Jeesuksen taivaasenastuminen kai tarkottaa hänen siirtymistään korkeampiin maailmoihin?

Vastaus. Niin, astralitasolta mentaliselle. Se ei ollut fyysillinen tapaus. Vertauskuvana se taas tarkottaa erästä edellistä vielä korkeampaa vihkimystä, jonka läpi jokainen ihminen kerran on kulkeva.

116 Kysymys. M. K. Jeesus natsarealaisesta kerrotaan, että hän herätti kuolleita. Olivatko ne kuolleet täydellisesti kuolleita vaiko valekuolleita?

Vastaus. Jos „hopeinen lanka", joka yhdistää eetteriruumiin fyysilliseen, on katkaistu, silloin ihminen on „kuollut" eikä sielua voi kutsua takaisin fyysilliseen ruumiisen. Että Lazarus y. m. heräsivät kuolleista Jeesuksen käskystä, osottaa, että lanka ei ollut katkaistu.

TIEN VARRELTA.

Kirje Intiasta. Muuan ystävä Intiasta, Mr. B. P. Wadia kirjottaa kirjeessä ylisihteerille m. m. seuraavaa: „Olen nyt asettunut pääkortteriimme työskentelemään rakkaan presidenttimme Mrs. Besantin johdolla ja auttamaan häntä toimittamaan uutta kuukausjulkaisua nimeltä „The Adyar Bulletin", jonka ensimäinen numero epäilemättä jo ennen tätä on saapunut teille. Toivon, että ainakin joku jolleivät kaikki suomalaisista veljistämme ja sisaristamme tilaa lehden, koska se tulee saattamaan heidät lähempään kosketukseen pääkortterin kanssa.

Toivon, että työnne jatkuu ja kaikin puolin menestyy. Mrs. Besant on nyt Adyarissa, mutta tulee huhtikuussa lähtemään Intiasta matkalle Australiaan y. m. Hän on hyvissä voimissa ja on alati uuttera monenlaatuisissa toimissaan. Kun te olette kylliksi vahvat ja olette rakentaneet hyvän ja suosiollisen kuulijakunnan teosofisia asioita harrastavaksi, voitte kutsua hänet luoksenne! Muuten en ollenkaan epäile, ettette te ja kaikki jäsenenne hartaasti tekisi työtä teosofian levittämiseksi. Tahtoisin mielelläni kuulla teistä ja saada tietää, miten toimitte. Onko teillä tutkimuspiirejä ja paikallisosastojen kokouksia? Kuinka sanomalehdistö kohtelee teitä? Pidetäänkö julkisia luentoja? Tunnen niin paljon osanottoa uutta

Osastoanne kohtaan, että mielelläni teitä auttaisin minkä voisin. Voinko mitään tehdä teidän puolestanne täällä?

Adyarissa on vilkasta toimintaa. Uusia työntekijöitä saapuu. Uusia rakennuksia pystytetään. Uusia suunnitelmia tehdään. Enkä epäile, ettei se muutaman vuoden päästä ole oleva suuri henkinen keskus, jolla on suunnaton voima ihmiskunnan kohottamiseksi. Tietoja saapuu alinomaa kaikilta maailman ääriltä ja kaikki Osastot ja paikallisyhdistykset ja jäsenet saavat sen mitä kaipaavat ja tarvitsevat.

Toivon, että T. S:n takana seisovien elävien Viisauden ja Säälin Mestarien suuri ihanne on aina silmäinne edessä; sen ihanteen puolesta eli ja kuoli rakastettu ja kunnioitettu Perustajamme H. P. B. Terottakaa aina jäsenillenne tätä suurta totuutta ja sitä, että me emme elä itseämme vaan maailmaa varten. Heidän suuri kunniansa on kutsua itseään ihmiskunnan Palvelijoiksi, ja jos me tahdomme Heitä palvella, pitää meidän palvella maailmaa ja kanssaihmisiämme. Ei ole niin tärkeätä, että luvultamme olemme vahvoja kuin että aatteemme ja ajatuksemme leviävät, vaikka kyllä myönnän, että sellaiselle nuorelle Osastolle kuin teidän on jäsenten ja paikallisyhdistysten luku on tärkeänä tekijänä. Mutta kun yhä edelleen työskentelette uutterasti ja vakavasti, tulee apu Niiltä, jotka toimivat tuntemattomina, saamatta tunnustusta ja arvonantoa, mutta aina kuitenkin tekevät työtään."

„The Adyar Bulletin". Tämännimistä pientä kuukauslehteä on Annie Besant ruvennut omalla kustannuksellaan julkaisemaan. Se lähetetään Adyarista, T. S:n pääkortterista, maksutta kaikille niille T. S:n jäsenille, jotka eivät kuulu mihinkään Osastoon, jotteivät tuntisi itseään vallan orvoiksi ja hyljätyiksi. Lehti sisältää pieniä kirjotuksia ja etupäässä uutisia teosofisestä liikkeestä kaikissa maissa. Meille kirjotetaan Intiasta, että Osastojenkin jäsenten tulisi sitä tilata siten auttaakseen yksinäisiä irtojäseniä ja Seuran presidenttiä. Bulletinin hinta on vain Smk. 5: 25 vuodessa. Kehotamme englanninkieltä taitavia asianharrastajia sitä tilaamaan Teosofisen Kirjakaupan ja Kustannusliikkeen kautta.

Ceylonin buddhalaiset koulut. Keräys Mahinda College'n hyväksi on tuottanut seuraavat tulokset: Vågen Helsingissä Smk. 29: 75, Kalevala Helsingissä 52: 90, Atra Sörnäisissä 6: —, Kalervo Oulunkylässä 20: —, Sampo Viipurissa 28: 50, Etsijä Kurikassa 5: —, Eräs jäsen 10: —, Toinen jäsen 2: —. Yhteensä Smk. 154: 15. Tämän summan on ylisihteeri maaliskuun 12 p:nä lähettänyt Ceyloniin.

Teosofia Pietarissa. Martti Humu kävi kutsusta Pietarissa helmikuun 15 ja 16 p:nä ja piti kaksi esitelmää raittiusyhdistyksen iltamassa Kirkkokoulun juhlasalissa lauantai-iltana sekä yhden esitelmän ja keskustelukokouksen sunnuntaina klo 12 päivällä Aleksandroffskaja-kansakoulun salissa. Lauantaina puhuja ensin selitti teosofisesti Kalevalan 47 runon alun ja teki sitten selkoa „kolmesta maailmasta: fyysillisestä, planetarisesta ja zodiakalisesta". Sunnuntaina hän puhui „ihmisen pääperusteista". Yleisöä oli runsaasti läsnä kummassakin tilaisuudessa, hämmästynyttä, uteliasta ja kiitollista yleisöä. Sunnuntaina kesti keskustelua esitelmän jälkeen aina kello ½ 4:ään.

Ylisihteerin matkat. Suomalaisen Osaston ylisihteeri kävi helmikuun 2 p:nä Nokialla ja piti siellä, paitsi looshikokousta, julkisen esitelmän „Kuppilassa", puhuen „teosofisesta maailmankatsomuksesta verrattuna

materialismiin ja kirkonoppiin". Yleisöä oli kohtalaisesti. Helmikuun 8 ja 9 p:nä ylisihteeri kävi Lahdessa, puhuen kaksi kertaa Hotelli Lahden teatterisalissa täydelle huoneelle, lauantai-iltana aineesta „Mikä maailmankatsomus sinulla on?" ja sunnuntaina klo 11 e. p. p. aineesta „Mitä on kristinusko?" Yleisö oli varsin tarkkaavainen ja innostunut. Kymmenkunta henkeä liittyi Teosofisen Seuran jäseniksi. Samana päivänä klo 5 j. p. p. puhui ylisihteeri Kouvolan Nuorisoseuran kutsumana Kouvolan Lukutuvan isossa salissa aineesta „Mikä maailmankatsomus sinulla on?" Huone oli täynnä mielenkiinnolla kuuntelevaa yleisöä.

Teosofian voittokulku. Uusia T. S. Suomalaisen Osaston paikallisyhdistyksiä on muodostettu Kotkaan (nimi: Väinölä), Vaasaan (nimi: Tähti) ja Iisalmeen (nimi: Valoa kohti). Toivomme uusille tulokkaille kaikkea menestystä, joka varmasti lankee heidän osakseen, jos he sitä itse tahtovat. Heidän menestyksensä on siinä, että jäsenet kehittyvät teosofisessa elämässä ja teosofisissa tiedoissa ja että paikkakuntalaiset saavat tietoa teosofian maailmankatsomuksesta.

„Kiertävä esitelmistö." Suomalaisen Osaston hallinto perusti tammikuussa tämännimisen kokoelman konekirjotettuja tai käsikirjotettuja esitelmiä, joita lainataan paikallisyhdistyksille 5 markasta kappaleelta. Tilaukset lähetetään ylisihteerille. Nämä esitelmät ovat suureksi avuksi nuorille loosheille, jotka niiden avulla ovat tilaisuudessa pitämään julkisiakin luentoja. Kokoelmassa on tätä nykyä 6 esitelmää, viisi niistä Pekka Ervastin pitämiä, yksi V. H. V:n.

Väärässä valossa. „Työmies" sisälsi t. k. 7 p:nä „pikku-uutisten" joukossa muutamia lapsellisen ajattelemattomia mietteitä T. S:n jäsenille jaetun vuosikokouskutsumuksen johdosta. Ne eivät vaadi minkäänlaista vastausta meidän puoleltamme sanoissa, ihmettelemme vain, että T. S.-jäsenille jaettu yksityinen paperi on joutunut sivullisten käsiin.

Uusia kirjoja. Painosta ilmestyy tällä viikolla „Teosofisia esitelmiä" nimisen sarjan kolmas numero. Kirjan nimi on: *Viisi esitelmää* pitänyt Pekka Ervast ja sisältää seuraavat suurella mielenkiinnolla kuunnellut esitelmät: 1) Mikä maailmankatsomus sinulla on? 2) Ateismi, kristinusko ja teosofia, 3) ja 4) Viisauden Mestarit, sekä 5) Mitä on henkinen elämä ja kuinka voimme sitä itsessämme kehittää? Kirjan hinta on 1 mk. Kevään kuluessa on vielä odotettavissa suurempi teos: Annie Besantin „Kristinuskon salainen puoli".

Paikallisyhdistysten toiminta helmikuulla 1908. Seuraavat looshit ovat kertoneet Tietäjälle toiminnastaan täten:

Vågen Helsingissä. Helmikuun ajalla on pidetty yksi suljettu kokous, jossa keskusteltiin eri tutkimusryhmien muodostamista T. S:n ohjelmapykäläin mukaan. Torstai-illain on edelleen luettu Annie Besantin kirjaa „Ikivanha viisaus" ja luetun johdosta keskusteltu m. m. elämän luonteesta deevakanisella tasolla, maallisen elämän harhaperäisyydestä, eri tasoilla toimimisesta ja oikeasta toiminnasta, sekä omastatunnosta.

Sampo Viipurissa. Kokouksia on helmikuun aikana pidetty entiseen tapaan joka sunnuntai alkaen kello 11 a. p. *2 p:nä* luki G. Vuorenrinne looshin kokouksessa Pekka Ervastin esitelmän „Ihmissielun kaksi tietä". *9 p:nä* luki G. Vuorenrinne edellämainitun esitelmän julkisesti looshin huoneustossa. Kuulijoita oli 53, jotka koko ajan tarkkaavasti kuuntelivat lämminhenkistä esitelmää. *16 p:nä* luettiin rouva Blavatskin

kirjasta „Teosofian avain“ pienempi kappale „Lupauksen pyhyydestä“ ja keskusteltiin luetun johdosta. *23 p:nä* luki V. Suhonen ruotsalaisesta teosofisesta „Vårvindar“ nimisestä julkaisusta suomentamansa kirjotuksen „Oikeaa rauhantyötä“, minkä jälkeen Matti Vepsäläinen piti esitelmän aineesta „Mitä on kuolema?“

Etsijä Kurikassa. 2 p:nä oli illanvietto, johon kuului laulua, tervehdyspuhe, pianonsoittoa, esitelmän lukeminen y. m. Yleisöä oli noin 150 à 200 paikoille. 16 p:nä oli looshikokouksessa läsnä ainoastaan 5 jäsentä. Puheenjohtaja luki esitelmän ja kappaleen „Herran laulusta“; lopuksi oli vapaata keskustelua. 26 p:nä luettiin työväen talolla esitelmä julkisesti. Kuulijoita oli 25 kpl.

Sarastus Nokialla. Pöytäkirjuri, herra J. Louhivaara, kirjottaa: „Nokian Sarastuksella oli helmikuun ajalla kaksi kokousta, 2 ja 23 p:nä. Ensimäisessä kokouksessa oli läsnä ylisihteeri Pekka Ervast, joka oli saapunut tervehtimään looshin jäseniä. Kokouksen alussa teki tämä laajassa sisältörikkaassa esitelmässä jäsenille selvää teosofiasta ja sen tarkotuksesta. Lopuksi tehtiin ylisihteerille muutamia kysymyksiä, joihin hän vastasi. Toisessa kokouksessa oli esimiehen esitelmä „Maailman rakennuksesta“, jonka neiti Mimmi Gustafsson ääneen luki. A. Leppänen alusti keskustelukysymyksen „jälleensyntymisestä“ ja huomautti, että raamatussa löytyi Viisauden kirjan 3 luvussa eräs kohta, jossa todistetaan jälleensyntymisestä. Looshin jäsenten keskuuteen päätettiin perustaa käsinkirjotettu sanomalehti, jäsenten kehityksen edistämiseksi teosofisissa mietelmissä.“

Kalervo Oulunkylässä. Tämän pienen, mutta elinvoimaisen looshin toiminnasta tammik.—helmikuun ajalla kirjottaa pöytäkirjuri, herra J. Tukiainen, seuraavasti: „Toimintamme viime kuluneen tammikuun ajalla on ollut kutakuinkin vilkasta. Ensimäinen kokous joulupyhien jälkeen oli 9 p:nä. Kokouksia on tammikuulla ollut kaikkiaan neljä. 9 p:än kokouksessa piti esitelmän toveri E. Turunen „T. S:n 3 ohjelmapykälästä“, mainiten vertaukseksi tri Kailan Mikonkadulla 11 pitämää esitelmää samasta aineesta. 16 p:nä piti esitelmän toveri Mandi Tukiainen „Tyttöjen kasvatuksesta“, varsinkin silmällä pitäen heidän tulevaa elämäntehtäväänsä äiteinä ja lasten ensimäisinä opettajina. 23 p:än kokouksessa piti esitelmän toveri J. Tukiainen. 30 p:nä puhui toveri J. Simpanen „Rakkaudesta“. Sitäpaitsi on joka kokouksessa keskusteltu esitelmien johdosta. Tammikuun aikana on yhdistyksessä ollut mediteerattavana aine: „Rakkaus“ sekä muistettavana lause: „Kuinka voit rakastaa Jumalaa, jota et näe, kun et rakasta veljeäsi, jonka näet“ sekä Jeesuksen opetus: „Rakasta niitä jotka sinua vainoovat j. n. e.“ Kuukauden ajalla ei ollut yhtään virallista kokousta, jossa olisi keskusteltu yhdistyksen toimintaa koskevista asioista.

Helmikuun ajalla on kokouksia ollut 5. Kokouksessa 4 p:nä piti esitelmän toveri K. Lindgren vertaillen Mooseksen ja Jeesuksen oppeja toisiinsa. 13 p:nä luettiin luku Bhagavad-Gîtâ'sta sekä keskusteltiin. 20 p:n kokouksessa piti esitelmän „Kuinka minusta tuli teosofi?“ toveri Ida Karppinen. Sen jälkeen sukeusi vilkas keskustelu aineesta: „Mitä on silloin tehtävä, kun avioliitto muuttuu suorastaan helvetiksi aviopuolisoiden kesken?“ 27 p:n kokouksessa keskusteltiin „Unista“. Tämän jälkeen luki toveri V. H. Valvanne kertomuksen „Unien puutarha“.

Erratum. Tietäjän viime numerossa oli ikävä taittovirhe pujahtanut „Symboliikkaa“ nimiseen artikkeliin. Viimeinen sivu tästä artikkelista (siv. 52—53) alkaen sanoilla „Nyt nousee kysymys j. n. e.“ olisi pitänyt olla alussa, niin että koko kirjotus olisi siitä kohdasta alkanut ja sitten jatkunut sivulta 48 ja loppunut sanoihin: „vasta silloin sen riemuiten tunnustamme“ (siv. 52).